

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально–науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ

(ім'я та прізвище)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис)

Лада ШПІНЯН

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2024 р.

«__» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо–професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Управління фінансовими результатами страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку**

Виконала: здобувачка 2 курсу, групи ФІ-2-9М

Іваніна Аліна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник: Третяк Катерина Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Тамара Березянко

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

Аналіз динаміки показників ліквідності АТ СК «Інго», табл. 2.8 Показники ділової активності АТ СК «Інго», табл. 2.9 Динаміка чистого фінансового результату АТ СК «Інго», табл. 2.12 Факторний аналіз рентабельності власного капіталу АТ СК «Інго», Рис. 3.3. Алгоритм управління фінансовими результатами страховика, табл. 3.2 Рівні фінансової стійкості страхової організації, табл. 3.3 Визначення рангів фінансового стану страхової організації

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Третяк К.В.		
II	Третяк К.В.		
III	Третяк К.В.		

7. Дата видачі завдання 09 жовтня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	до 09.10.2023	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 06.11.2023	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 30.11.2023	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 21.12.2023	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 08.01.2024	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	30.01.2024	
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу, підпис керівника	до 09.02.2024	
8	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	13.02.2024	

Здобувач

_____ Аліна ІВАНІНА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Катерина ТРЕТЯК
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Іваніна А. О. «Управління фінансовими результатами страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2024.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних та практичних проблем щодо управління фінансовими результатами страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаної літератури і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, завдання дослідження, мета, об'єкт, предмет, методи дослідження, інформаційна база та сформульовано практичне значення отриманих результатів роботи.

У першому розділі розкрито сутність фінансового результату та фінансової структури страхової компанії, досліджено особливості управління ним та розглянуто методичні підходи до аналізу фінансового результату.

Другий розділ присвячено аналізу фінансового стану та фінансових результатів АТ СК «Інго» та оцінці її доходів, витрат, прибутку і рентабельності.

У третьому розділі обґрунтовано шляхи вдосконалення управління фінансовими результатами страхової компанії.

Ключові слова: страхування, страхова компанія, фінансовий результат, страховий портфель, рентабельність, ефективність управління фінансовими результатами

SUMMARY

Ivanina A. O. "Management of Financial Results of an Insurance Company to Ensure Its Effective Development"

Master's work for obtaining Master's degree in specialty 072 Financial, Banking and Insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2024.

The master's work is devoted to the solution of theoretical and practical problems regarding the management of the financial results of the insurance company in order to ensure its effective development.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of used literature and applications.

The introduction substantiates the relevance of the topic, research tasks, goal, object, subject, research methods, information base, and formulates the practical significance of the obtained work results.

In the first chapter, the essence of the financial result and the financial structure of the insurance company is revealed, the peculiarities of its management are investigated, and methodical approaches to the analysis of the financial result are considered.

The second section is devoted to the analysis of the financial condition and financial results of Insurance company "Ingo" and the assessment of its income, expenses, profit and profitability.

The third chapter substantiates the ways of improving the management of financial results of the insurance company.

Key words: *insurance, insurance company, financial result, insurance portfolio, profitability, efficiency of financial results management.*

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ РЕЗУЛЬТАТОМ СТРАХОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	8
1.1. Економічна сутність фінансового результату та фінансова структура страхової організації	8
1.2. Особливості управління фінансовим результатом страхової організації	17
1.3. Методичні підходи до аналізу фінансового результату страхової організації	27
Висновки до розділу 1	37
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ АТ СК «ІНГО»	38
2.1 Оцінка структури страхового портфеля АТ СК «Інго»	38
2.2 Аналіз фінансового стану страхової компанії	48
2.3 Оцінка доходів, витрат, прибутку та рентабельності АТ СК «Інго»	59
Висновки до розділу 2	66
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ АТ СК «ІНГО»	68
3.1 Зарубіжний досвід управління результатами страхової компанії та можливості його імплементації на вітчизняному страховому ринку	68
3.2 Розробка комплексу заходів з покращення ефективності управління фінансовими результатами АТ СК «Інго»	76
3.3 Ефективний розвиток страховика в контексті запровадження методики оцінки стану управління фінансовими результатами діяльності	85
Висновки до розділу 3	94
ВИСНОВКИ	95
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101
ДОДАТКИ	106

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Страхування – фінансові відносини між страхувальником (фізична або юридична особа) та страховиком щодо захисту майнових інтересів страхувальника та відшкодування йому страхової виплати з грошових фондів, що формуються із внесків страхувальника, при настанні страхового випадку.

Сучасне суспільство важко уявити без широко розвиненої системи страхування. Страхування – інструмент захисту матеріального майна, яке може постраждати від нещасного випадку. Страхувальник тим самим створює собі «подушку безпеки». З цього погляду населення зацікавлено у фінансовій стійкості страхових компаній, до яких вирішує звернутися, оскільки невиконання зобов'язань страхової компанії може призвести до тяжких економічних та соціальних наслідків.

Під час фінансово-економічної кризи у населення значно підвищується необхідність у страховому захисті. Зростає роль страхування, а отже проблема фінансової стійкості страхової компанії є найбільш пріоритетною.

Ряд питань по темі дослідження знайшли відображення у працях вітчизняних науковців О. Бланк [4], В. Базилевич, [2] М. Бедринець [3], В. Горланчук [7], В. Готра [8], В. Крамаренко [18], А. Олександрова [28], О. Прокопчук [9] та ін. Проте, діяльність страхових компаній здійснюється в умовах постійно зростаючих фінансових ризиків, що зумовлює необхідність здійснення подальших досліджень у заданому напрямі.

Мета та завдання. Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних та методичних підходів до управління фінансовим результатом страхової організації у сучасних умовах.

Для вирішення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

– дослідити економічну сутність фінансового результату та фінансову структуру страхової організації

- розглянути особливості управління фінансовим результатом страхової організації;
- обґрунтувати методичні підходи до аналізу фінансового результату страхової організації;
- здійснити оцінку структури страхового портфеля АТ СК «Інго»;
- провести аналіз фінансового стану страхової компанії;
- оцінити доходи, витрати, прибуток та рентабельність АТ СК «Інго»;
- вивчити зарубіжний досвід управління результатами страхової компанії та можливості його імплементації на вітчизняному страховому ринку;
- розробити комплекс заходів з покращення ефективності управління фінансовими результатами АТ СК «Інго»;
- перевірити ефективність розвитку страховика в контексті запровадження методики оцінки стану управління фінансовими результатами діяльності.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження виступають організаційно-економічні відносини у процесі управління фінансовими результатами страховика з метою забезпечення його ефективного розвитку.

Предмет дослідження. Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні аспекти забезпечення ефективного розвитку страхової компанії в процесі управління її фінансовими результатами.

Методи дослідження. При написанні теоретичної частини роботи використовувались наступні методи дослідження: системний підхід, метод пізнання, класифікація та абстрагування. Для написання аналітичної частини роботи використовувались методи розрахунку, опису, аналізу та порівняння.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою роботи послужили дані НБУ, фінансова звітність АТ СК «Інго». Теоретичну основу дослідження склали нормативно-правові акти України, що регулюють фінансову діяльність у вітчизняних страхових організаціях, монографії вітчизняних та зарубіжних

авторів, публікації у науково періодичному друку, матеріали науково-практичних конференцій та семінарів.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретична та практична значимість дослідження полягає в тому, що розроблені теоретичні положення щодо управління фінансовим результатом страхової організації може бути доведено до рівня практичних рекомендацій та використані у діяльності АТ СК «Інго», а також інших страхових організацій.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ РЕЗУЛЬТАТОМ СТРАХОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

1.1. Економічна сутність фінансового результату та фінансова структура страхової організації

Ефективність діяльності кожного суб'єкта господарювання визначається з урахуванням значень фінансових показників. Фінансові результати є ключовими в системі показників, що використовуються в цілях всебічного аналізу результативності підприємств. Однак ряд вітчизняних та зарубіжних дослідників неоднозначно позначають сутність таких показників, вони є різноманітними та малообґрунтованими, що спричиняє труднощі у їх застосуванні з метою аналізу фінансово-господарську діяльність підприємств.

В економічній літературі під кінцевим фінансовим результатом розуміється приріст чи зменшення капіталу підприємства у процесі господарської діяльності за звітний період, що виражається у вигляді загального прибутку чи збитку.

А.О. Сторчак вказує, що прибуток, вважається головним результатом підприємницької діяльності, котрий забезпечує потреби, як самого підприємства, так і держави загалом. А це означає, що в першу чергу необхідним і важливим вважається визначити склад прибутку підприємства [36].

М. Р. Лучко, С. М. Жучкевич зазначають, що чистий фінансовий результат – це сума прибутків (збитків) підприємства від реалізації продукції та доходів (збитків), які пов'язані з її виробництвом та реалізацією. Таким чином, під реалізацією продукції розуміється не тільки продаж вироблених товарів, які мають натурально-речову форму, а й надання послуг, виконання робіт [20, з. 61]. При цьому, Н.Ю. Фірман, О.П. Вашків вказують на те, що фінансовий результат

виявляється на на підставі бухгалтерського обліку всіх господарських операцій підприємства та оцінки статей балансу [38, с. 163].

Бухгалтерський, або обліковий, метод обчислення кінцевих фінансових результатів базується на розрахунку прибутку (збитку) по облікових документах. Зазначимо, бухгалтерська звітність, що нині функціонує, не дозволяє повною мірою оцінювати результати діяльності організацій, оскільки є частково формулюванням суб'єктивної думки, яку формують бухгалтері (економісти) і котра проявляється у виборі варіанта облікової політики. Крім того, в даний час відсутнє чітке тлумачення як елементів звітності, так і критеріїв їхнього визнання. Розбіжність бухгалтерського та податкового обліку також ускладнює формування фінансового результату.

В даний час на підприємствах діють три види обліку: податковий, бухгалтерський та управлінський, що сприяє наявності ґрунтовних відмінностей у визначенні фінансового результату, доходів, витрат, кількість яких постійно зростає. Кінцеві фінансові результати господарської діяльності підприємств характеризуються доходами від звичайних видів діяльності, порядок формування яких регламентовано відповідними законодавчими актами.

На сьогоднішній день їхнє формування здійснюється згідно зі статтями Розділу 3 «Податок на прибуток підприємств» Податкового Кодексу України [1] і деяким Положенням з бухгалтерського обліку (П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [22], П(С)БО 15 «Дохід» [32], П(С)БО 16 «Витрати» [33]).

Встановлений Положенням бухгалтерського обліку розподіл доходів підприємства на доходи від звичайних видів діяльності та інші доходи не дозволяє забезпечити чітке відображення у звітності інформації про типологію видів діяльності, а також отриманих від них вигод, тобто не відповідає фінансовій ідеї, яка сприяє задоволенню інтересів користувачів.

В.В. Готра вважає, що фінансовий результат є різницею між доходами та витратами підприємства. При цьому доходи, які були отримані у звітному періоді, але при цьому відносяться до наступних звітних періодів повинні відобразитися в

бухгалтерському балансі підприємства окремою статтею, а саме як доходи майбутніх періодів [8, с. 220].

Отже, можна визначити, що доходи підприємств – це збільшення економічної вигоди внаслідок надходження активів та/або зменшення зобов'язань, за виключенням вкладів учасників (власників майна), що призводить до збільшення капіталу підприємств.

Фінансовий результат страхової організації – економічний підсумок фінансово-господарської діяльності страховика за звітний період у формі прибутку або збитку, що відображає успіх чи невдачу бізнесу, як у кількісному, так і у якісному вираженні.

Діяльність страховика складається з кількох елементів – з проведення страхових, інвестиційних, фінансових операцій. Страхові операції – це укладання договорів страхування, за якими сплачуються страхові премії та здійснюються страхові виплати. Інвестиційні операції – це, в основному, розміщення коштів страхових резервів та власних коштів страховика, за нормативно визначеними розмірами та видами об'єктів. Фінансові операції – це, як правило, реалізація активів, включаючи питання ліквідності та рентабельності страхової діяльності. Внаслідок реалізації всіх видів діяльності відбувається приплив та відтік коштів.

Необхідність такого поділу фінансової страхової діяльності організації пояснюється важливою роллю кожного, і навіть їх взаємозв'язком. Страхова діяльність покликана забезпечити необхідними грошовими засобами всі три види діяльності та є основним джерелом прибутку. Інвестиційна діяльність сприяє, з одного боку, розвитку основної діяльності, з іншого – забезпечення її додатковими грошима.

Специфіка страхової діяльності багато в чому спростовує правила фінансового менеджменту підприємств та накладає особливий відбиток на методику фінансового аналізу страхових організацій

Специфіку страхової діяльності можна звести до трьох складових [16, с. 163]:

- відсутність у страховій організації промислового циклу, як такого;
- інверсія експлуатаційного циклу страховика, де спочатку проводиться оплата страхової послуги, а потім її надання і не всім страхувальникам;
- особливості формування фінансового потенціалу, де залучена частина капіталу у вигляді страхових премій (страхових резервів) значно переважає над власним капіталом страховика.

Можна виділити такі принципи організації фінансів страхової організації (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Принципи організації фінансів страхової компанії

Джерело: складено на основі [17]

Розглянемо зазначені принципи більш детально.

Принцип плановості полягає у реалізації поточного та стратегічного фінансового планування у страховій організації. Принцип притаманний страховій діяльності, тому що розрахунки страхових тарифів або актуарні розрахунки є плануванням витрат, збитковості та прибутковості страхової організації.

Диверсифікація у фінансовій діяльності страховика – це, по-перше, розподіл фінансового ризику, що повною мірою здійснюється при плануванні та формуванні інвестиційного портфеля страхової організації; по-друге, формування

стійкого страхового портфеля заснованого на диверсифікації технічного ризику страховика.

Принцип фінансової стійкості полягає у її забезпеченні за допомогою фінансової політики, регулюючих заходів державного нагляду. Вимога безпеки виконується страховою організацією при реалізації інвестиційної політики.

Принцип раціональності повинен бути в основі під час планування. Принцип оптимізації передбачає застосування різних економіко-математичних методів в управлінні фінансовими ресурсами страхового підприємства.

Взаємозв'язок та взаємообумовленість виконується при впливі на будь-яку складову сукупних фінансових ресурсів страхової організації. Основні фінансові показники страхової організації являють собою єдину систему, зміни в якомусь окремому складовому елементі викликає адекватні зміни в інших.

Оперативність фінансової діяльності передбачає своєчасність коригування фінансової політики організації, прийняття конструктивних рішень та здійснення відповідних дій з метою підвищення ефективності чи ліквідації надзвичайних ситуацій.

Гнучкість організації фінансів страховика означає маневреність в управлінні ресурсами страхової організації, проведення гнучкої політики, рухливість статей доходів та витрат, складу та структури інвестицій, тарифів тощо [26, с. 86]

В рамках дослідження теоретичних аспектів управління фінансовим результатом страхової організації важливим є розгляд фінансової структури.

Фінансовий капітал страхових організацій складається з власного, залученого та позикового капіталу. Специфіка діяльності страховика полягає в отриманні ним страхових премій, щоб надалі при настанні страхових випадків здійснити виплати страхових відшкодувань та забезпечень. Фінансові ресурси страхової організації постійно знаходяться в русі і в часовому аспекті представляють собою фінансові потоки.

Механізм формування фінансових потоків страхової організації можна представити за допомогою рис. 1.2.

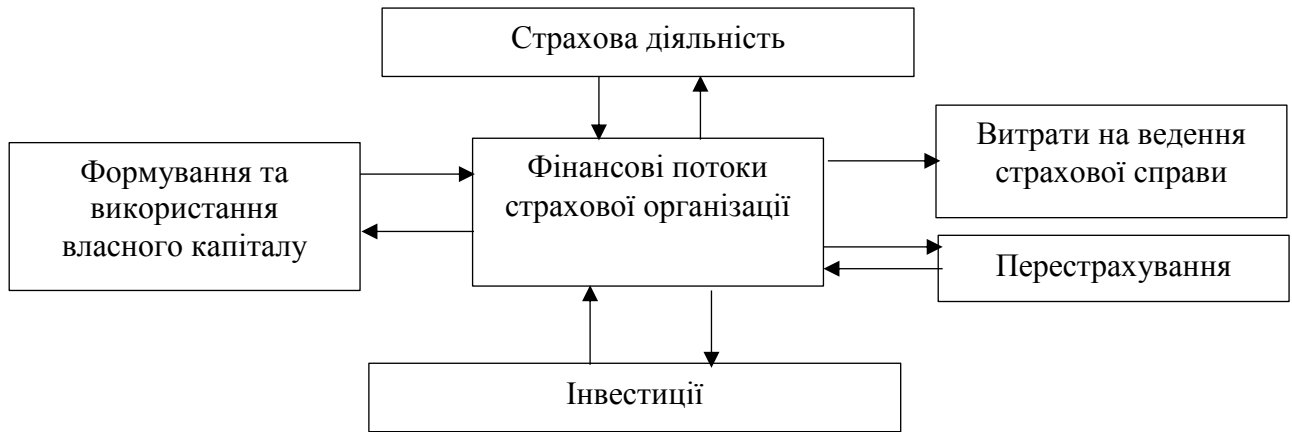

Рис.1.2 Механізм формування фінансових потоків страхової організації
Джерело: складено на основі [34]

Грошовий оборот страхової організації включає два грошових потоки: оборот коштів, пов'язаний з організацією страхової справи та такий, що забезпечує страховий захист. Організація страхового захисту включає два етапи: перший – формування та розподіл страхового фонду, другий – інвестування коштів страхового фонду з метою отримання прибутку.

Можлива невідповідність між очікуваною та фактичною шкодою обумовлює жорсткі вимоги, насамперед до структури тарифу: у його основну частину – нетто-ставку – включається ризикова надбавка, що відображає можливу ймовірність відхилення величини фактичної шкоди від очікуваної.

Виконання фінансових зобов'язань страховика передбачає витрату отриманих платежів, та розподіл їх за різними цільовими напрямкам. Розкладка збитків проводиться у часі та просторі. Виходячи з принципу замкнутої розкладки збитків виникає можливість надавати захист постраждалим внаслідок страхового випадку страхувальникам у даному році за рахунок решти учасників страхування. Тимчасова розкладка вимагає формування за рахунок невикористаної частини сукупної нетто-ставки у благополучні роки запасних фондів, які будуть витрачатися в роки з підвищеною збитковістю. Чим вища ймовірність того, що створений страховиком фонд виявиться достатнім для виконання ним своїх

зобов'язань (відшкодування збитків), тим вища фінансова стабільність страховика [16, с. 200] .

Потреба у підвищенні фінансової стійкості страхових операцій за умов ризикового характеру кругообігу коштів породила перестраховання, засноване на розширенні розкладки збитків, що полягає у вторинному страхуванні об'єкта з метою спільного відшкодування збитків.

У страхових організаціях залучена частина капіталу переважає над власним. Це обумовлено галузевою специфікою діяльності страхової організації, оскільки вона заснована на створенні грошових фондів на базі коштів страхувальників, що надійшли у формі страхових премій на період дії договорів страхування. Після закінчення терміну дії договорів ці кошти використовуються на страхові виплати, викупні суми або перетворюються на дохідну базу за умови беззбитковості страхової суми. Таким чином, страхові платежі можуть бути тільки в тимчасовому розпорядженні страховика, і лише у якості інвестицій. Так, до складу залученого капіталу страховика входять: кредиторська заборгованість (наприклад, з оплати праці), позиковий капітал – банківський кредит.

Страхова організація може використовувати на витрати лише частину страхової премії, утвореної за рахунок навантаження. Основна частина премії – ризикова премія (нетто) – призначена для виплати страхового відшкодування, резервується, утворюючи страховий фонд. Склад та структура елементів фонду визначаються галузевою спрямованістю страхової організації, тобто залежать від того, якими видами страхової діяльності вона займається. Структура фінансового потенціалу страхової організації представлена на рис. 1.3.

Розмір власного капіталу має важливе значення на початковому етапі функціонування організації: при отриманні ліцензії на право зайняття страховою діяльністю, і в перші роки свого існування над ринком, оскільки, як правило, ще не сформовано адекватний страховий фонд, який здатний протистояти великим збиткам. Власний капітал складається із статутного, додаткового, резервного капіталу та нерозподіленого прибутку.

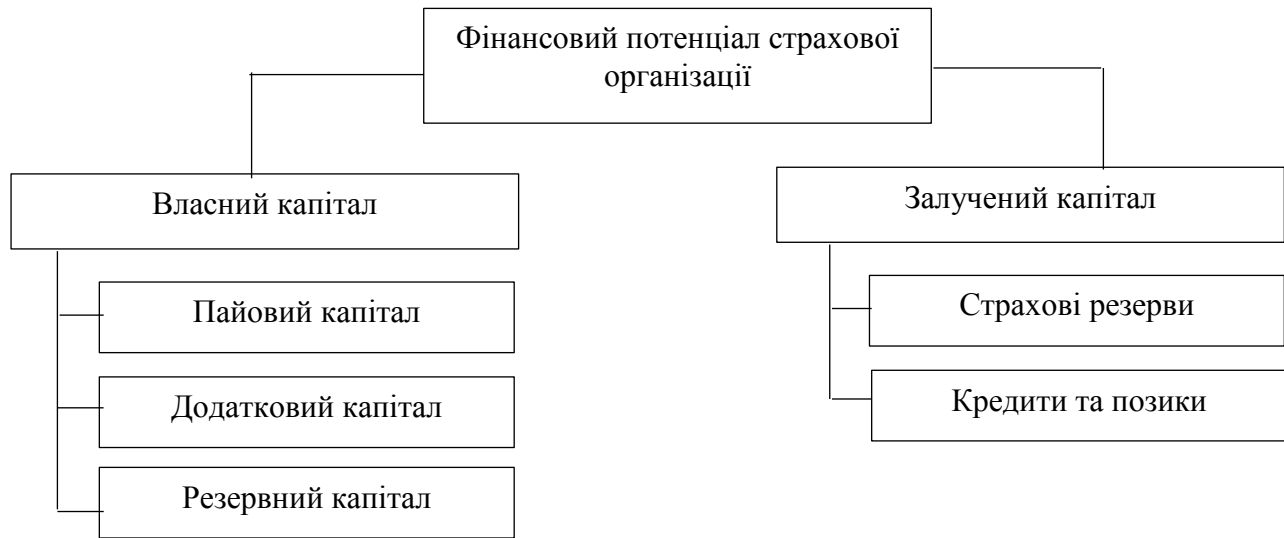

Рис.1.3. Структура фінансового потенціалу страхової організації

Джерело: складено на основі [17]

Для реалізації функції основної діяльності страхова організація повинна мати у своєму розпорядженні спеціальні грошові ресурси. Відповідно з цільовим призначенням вони позначаються страховими резервами.

Формування та використання страхових резервів є ключовою діяльністю страхових організацій. Вони призначені для того, щоб страховик міг відповідати за своїми зобов'язаннями. На формування страхових резервів йде основна частина страхового платежу у відповідності до структури тарифної ставки. Кожен вид зобов'язань, які має страховик, має покриватися відповідним видом страхового резерву. Розмір страхових резервів показує обсяг зобов'язань страхової організації на звітну дату.

Резерви страхових організацій поділяються на:

- резерви зі страхування життя (математичні);
- резерви за видами страхування іншими, ніж страхування життя (технічні).

Резерви за ризиковими видами страхування включають: резерв незаробленої премії, резерв заявлених, але не врегульованих збитків, резерв збитків, що

відбулися, але не заявлені, додаткові технічні резерви (резерв катастроф, резерв коливання збитковості інші види технічних резервів, пов'язані зі специфікою зобов'язань, прийнятих за договорами страхування).

Наявність технічних резервів – необхідна умова забезпечення платоспроможності страховика.

Відповідно до законодавства страхові резерви утворюються страховиком по кожному виду страхування та в тій валюті, в якій проводиться страхування.

Оскільки страхові резерви є кредиторською заборгованістю, то великий їхній розмір за умови, що резерви адекватні зобов'язанням за договорами страхування, говоритиме про фінансову стійкість страховика за наявності ще як мінімум двох умов – оптимального їх розміщення та дотримання пропорції з обсягом власних коштів.

Таким чином, фінансова структура страхової організації має свої відмінні риси, які зумовлюють специфіку фінансового менеджменту. Кінцевий фінансовий результат діяльності страховиків складається з доходів від проведення страхових, інвестиційних та фінансових операцій, зменшених на суму витрат за всіма названими операціями і є узагальнюючим якісним показником діяльності страхової організації. Повноцінний аналіз фінансового результату передбачає вивчення результатів кожного виду діяльності страховика та факторів, що впливають на них, що має знайти відображення у системі показників фінансового стану страховика.

1.2. Особливості управління фінансовим результатом страхової організації

До основних завдань фінансового менеджменту страхової організації, спрямованих на ефективне управління фінансовим результатом відносяться [18, с. 680]:

- завдання фінансового планування;
- завдання моніторингу фінансового стану;
- завдання формування збалансованого страхового портфеля;
- завдання тарифікації;
- завдання формування страхових резервів;
- завдання формування раціонального інвестиційного портфеля;
- завдання оцінки фінансового стану страхової компанії.

В основі фінансової діяльності стоїть завдання визначення зовнішніх і внутрішніх чинників з метою визначення вектору розвитку страхового бізнесу, а також оцінки поточного фінансового стану на певний момент часу та порівняння значень параметрів, що характеризують фінансову стійкість.

Крім основного напрямку фінансового аналізу – визначення фінансової стійкості, може здійснюватися оцінка фінансового потенціалу, а також, загальна оцінка фінансового результату страхової організації.

Насамперед, слід охарактеризувати підходи до оцінки фінансового потенціалу страхової організації, оскільки останній є початковим етапом фінансового аналізу та передбачає характеристику фінансової могутності страхової організації. Фінансовий потенціал пов'язаний із досягнутими фінансовими результатами страхової організації, що описується рядом активних та пасивних статей балансу та співвідношеннями між ними. Оцінка фінансового потенціалу страховика та його зміни за звітний період можлива з урахуванням аналізу ліквідності бухгалтерського балансу. Аналіз ліквідності дозволяє зробити висновки про абсолютну ліквідність балансу та відповідно про фінансову міць страховика [23, с. 311].

Оцінка фінансової стійкості страхової організації можлива за умови поєднання сприятливих значень чотирьох характеристик фінансово-господарського стану [10, с. 201]:

- платоспроможності – можливості своєчасно розплачуватися за своїм зобов'язанням;

- ліквідності балансу – достатньою мірою покриття позикових пасивів страхової організації активами, що відповідають по термінах оборотності в кошти на розрахунковому рахунку строкам погашення зобов'язань;

- кредитоспроможності – можливості відшкодування кредитів з відсотками та іншими фінансовими витратами;

- рентабельності – прибутковості, що забезпечує необхідний розвиток страхової організації, хороший рівень дивідендів та підтримка курсу акцій.

Позитивні значення ці економічні категорії набувають тоді, коли дотримуються такі балансові пропорції [23, с. 212]:

- найбільш ліквідні активи (кошти та цінні папери) повинні перевершувати найбільш термінові зобов'язання (кредиторську заборгованість);

- швидкоореалізовані активи (дебіторська заборгованість, кошти на депозитах) повинні перевищувати короткострокові пасиви (короткострокові кредити та позики та частину довгострокових кредитів та позик, термін погашення яких припадає на даний період);

- повільно реалізовані активи (запаси готової продукції, сировини, матеріалів) повинні перевищувати довгострокові пасиви (довгострокові кредити та позики);

- важкоореалізовані постійні активи (будівлі, споруди, земля, обладнання) повинні дорівнювати постійним пасивам (власним засобам).

Виконання перших трьох нерівностей тягне за собою виконання і четвертої нерівності, тому практично суттєвим є зіставлення підсумків трьох груп з активу та пасиву. Четверта нерівність має «балансуючий» характер, і водночас має важливий економічний сенс: її виконання свідчить про дотримання мінімальної умови фінансової стійкості – наявність у страхового підприємства власних оборотних засобів. У випадку, коли одне або кілька нерівностей системи мають протилежний знак, то ліквідність балансу більшою чи меншою мірою відрізняється від абсолютної. Нестача по одній групі компенсується їх надлишком в іншій групі, хоча компенсація при цьому має місце лише по вартісній величині,

оскільки у реальній ситуації менш ліквідні активи не можуть замінити більш ліквідні.

На підставі фінансової звітності можна виділити п'ять факторів фінансової стійкості, що забезпечують фінансову стійкість страхової організації [17, с. 111]:

- достатній власний капітал;
- зобов'язання (включаючи технічні резерви)
- розміщення активів;
- обмеження одиничного ризику;
- тарифна політика.

Виходячи з вищесказаного, на сучасному етапі розвитку вітчизняного страхового ринку гостро стоїть питання про фінансову стійкість страхових організацій. Основні вимоги до забезпечення фінансової стійкості страховика нормативно закріплені Законом України «Про страхування». Гарантією забезпечення фінансової стійкості страховика є:

- економічно обґрунтовані страхові тарифи;
- страхові резерви, достатні для виконання зобов'язань договорів страхування, співстрахування, перестрахування, взаємного страхування;
- власні кошти;
- перестрахування.

Для забезпечення фінансової стійкості необхідне дотримання наступних умов [20, с. 130]:

1. Страхові резерви та власні кошти страховика повинні бути забезпечені активами, що відповідають вимогам диверсифікації, ліквідності, повернення та дохідності.

2. Пайовий капітал, розміром не нижчим за встановлений мінімум, має бути повністю оплачений.

3. Мають виконуватися вимоги законодавства щодо:

- формування страхових резервів;

- складу та структури активів, що приймаються для покриття страхових резервів;
- квот на перестраховання;
- нормативного співвідношення власних коштів та прийнятих зобов'язань страховика;
- складу та структури активів, що приймаються для покриття власних коштів;
- видачі банківських гарантій.

4. Наявність розвиненої системи перестраховання.

Зазначені фактори мають важливе значення і на платоспроможність страхової організації. Водночас поняття платоспроможності та фінансової стійкості різні. Під платоспроможністю розуміється:

- здатність господарської одиниці виконувати свої фінансові зобов'язання перед економічними суб'єктами;
- платоспроможність виступає синонімом ліквідності.

Моніторинг внутрішніх факторів фінансової страхової діяльності організації полягає у формулюванні причин негативних або сприятливих відхилень поточних показників фінансової стійкості страхової організації від планових на момент оцінки та вироблення управлінських впливів щодо подолання негативних наслідків та покращення поточного фінансового стану. Вихідними даними для оцінки факторів є [24, с. 69]:

- баланс та звіт про фінансові результати страховика на поточний момент часу;
- алгоритм розрахунку значень показників фінансової стійкості страхової організації на даний час;
- планові значення показників фінансової стійкості страхової організації на даний час;
- методика зіставлення фактичних показників страхової організації з плановими та визначення результатів.

Тому основними завданнями в аналізі фінансового результату є [27, с. 19]:

- визначення достатності досягнутих результатів для забезпечення ринкової фінансової стійкості страхової організації, збереження її конкурентоспроможності, забезпечення належної якості життя трудового колективу;
- вивчення впливу на прибуток різних факторів;
- розгляд основних напрямів підвищення фінансового результату.

Фінансовий облік є інформаційною основою, як управлінської діяльності фінансового менеджменту страхової організації, так і основою контролю цієї діяльності з боку органів нагляду за страховою діяльністю. Згідно з чинними нормативними актами до складу річної бухгалтерської звітності страхових організацій включаються [19, с. 129]:

- бухгалтерський баланс страхової організації;
- звіт про фінансові результати страхової організації;
- звіт про рух капіталу страхової організації;
- звіт про рух коштів страхової організації.

До складу річної наглядової звітності страхової організації включається [19, с. 131]:

- звіт про платоспроможність страхової організації;
- звіт про розміщення страхових резервів;
- звіт про страхові резерви за видами страхування іншими, ніж страхування життя;
- звіт про використання коштів резерву запобіжних заходів;
- звіт про операції перестраховування.

Очевидно, що і організація, і фінансовий менеджмент страхових організацій регулюються за допомогою сукупності юридичних норм страхового права.

Розглядаючи значимість та важливість фінансового аналізу для страхових компаній, зупинимось, перш за все, на економічній сутності фінансового результату.

Ефективне управління фінансовим результатом страховика передбачає аналіз його фінансової діяльності, що дозволяє не тільки підбити підсумки його роботи за цей звітний період, але й визначити перспективи розвитку. Позитивний фінансовий результат сприяє підвищенню потенціалу страхової організації, її фінансовій стійкості, оскільки частина отриманого прибутку може бути спрямована на збільшення обсягу власного капіталу. Негативний фінансовий результат означає, як правило, зменшення величини власних коштів, за рахунок яких зазвичай покриваються збитки. В останньому випадку важливо зрозуміти характер збитків вони є випадковими чи систематичними, тобто закономірними, що вимагає вжиття таких заходів, як підвищення тарифних ставок, зміни структури страхового портфеля, коригування інвестиційної політики тощо.

Реальний результат діяльності страховика є сальдо за всіма видами операцій протягом року. Сальдо з кожного виду діяльності може коливатися від прибутку до збитку, під впливом різних зовнішніх та внутрішніх обставин, причому ці коливання не взаємообумовлені. Тим не менш, у практиці страхової справи емпірично склалися певні пропорції.

Відповідно до принципу еквівалентності, страхові операції за тарифний період повинні забезпечувати нульовий результат по тій частині страхових внесків, що відповідає середній збитковості страхової суми, закладеної в тарифах, а прибуток або дохід у тарифах та економія по витратах на ведення справи є джерелами невеликого прибутку. Досвід країн з розвиненим ринком та високим рівнем конкуренції у страховій справі показує, що страхові операції, зазвичай, збиткові.

Економічні показники, що характеризують фінансовий результат страхової діяльності залежить від глибини аналізу. За даними звітності можна проаналізувати: економічний ефект (прибуток), економічну ефективність (рентабельність), ділову активність (оборотність).

Страхова організація не повинна прагнути до отримання надприбутку від страхових операцій, оскільки цим порушується принцип еквівалентності

взаємовідносин страховика та страхувальника. Оцінку ефективності страхування не слід обмежувати, і не можна робити лише з погляду прибутковості страхових операцій. Ефективність страхування полягає, перш за все, у ступені охоплення страхуванням осіб та об'єктів, у міру виключення матеріальних втрат у разі виникнення страхових випадків.

Більше того, у страховій справі сам термін «прибуток» досить умовний, оскільки через невиробничий характер діяльності національний дохід не створюється, а прибуток формується за рахунок перерозподілу коштів страхувальників. Потреба страхування в прибутку визначається не економічною природою категорії страхування, оскільки замкнута розкладка шкоди між страхувальниками та повернення страхових платежів за тарифний період прибутку не передбачають, а діяльністю за умов ринку.

Прибуток від страхових операцій є різницею між ціною наданих страхових послуг та їх собівартістю. Основним джерелом отримання прибутку страховика є кошти страхових резервів, які в силу своєї економічної природи дають максимальний і значний прибуток при інвестуванні [12, с. 273].

Алгоритм формування прибутку страховиком представлений на рис. 1. 4.

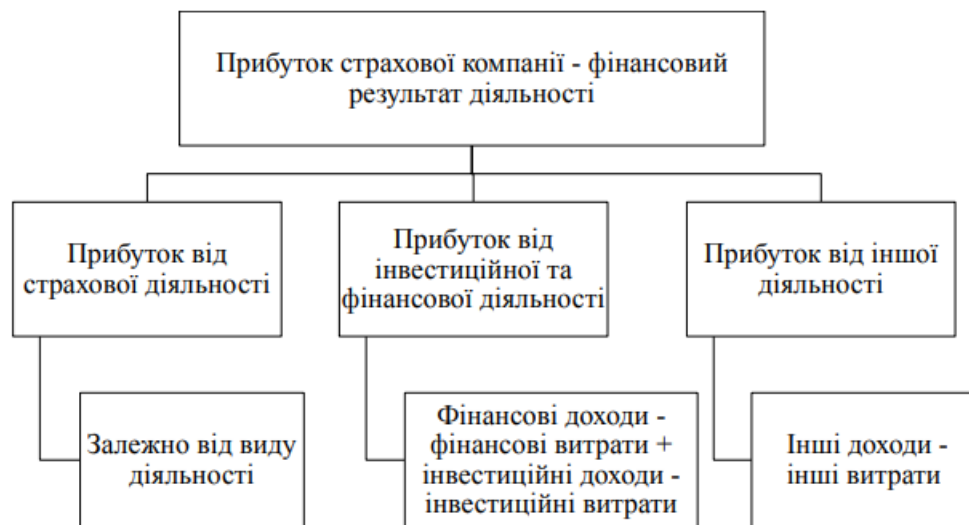

Рис. 1.4. Алгоритм формування прибутку [40].

Прибуток у страхуванні може розглядатися у двох аспектах:

- прибуток як фінансовий результат;

– прибуток нормативний, чи прибуток у тарифах. Нормативний прибуток закладається в тариф при його розрахунку, проте в силу ймовірнісного характеру страхової діяльності (і відхилення фінансового результату від розрахункової величини) остаточний його розмір складається на основі зіставлення валового доходу із витратами.

При аналізі фінансово-господарської діяльності страхових підприємств особливо виділяють прибуток від інвестиційної діяльності. Велике значення має визначення меж рентабельності страхування, та зокрема, необхідної рентабельності по фінансових інвестиційних операціях. Нижньою межею є так званий поріг рентабельності, коли прибуток загалом організації дорівнює нулю. При відсутності «вливань» коштів ззовні корпорація, яка переступила «поріг рентабельності» вниз, має реальний шанс стати банкрутом.

Таким чином, страхова організація може дозволити собі знизити страхову премію на стільки (перейти поріг рентабельності за страховими операціям), наскільки їй дозволяє це реальний прибуток за іншими видами діяльності.

Показник рівня прибутковості, що визначається як відношення річної суми прибутку до річної суми платежів з будь-якого виду страхування або страхових операцій загалом називається рентабельністю страхових операцій. Порівняння прибутку з обсягом страхових платежів, що надійшли показує, який прибуток отримує страховик із кожної гривні страхових платежів і пов'язує розмір прибутку як джерела фінансових ресурсів з обсягом виконаної роботи щодо формування страхового фонду.

Чим більший збиток за страховими операціями, тим вищим має бути прибуток за іншими видами діяльності страхування. Або, інакше кажучи, мінімально допустима з позиції дотримання платоспроможності страхування рентабельність за нестраховими видами діяльності визначається фінансовим результатом страхових операцій, а загальний результат діяльності має бути беззбитковим.

Загальна рентабельність страхування має відповідати середньому рівню, що склався на ринку. Відповідно до економічної теорії, нормальний прибуток є ціною вибору цього виду бізнесу. Він не повинен бути меншим від так званого втраченого прибутку, який підприємець може мати у сфері діяльності. За змістом нормальний прибуток включає нормативну віддачу на капітал і норму підприємницького доходу. Різниця між фактичною виручкою страхування та її витратами в сукупності з нормальним прибутком, представляє собою економічну ренту, яка стимулює приплив в страховий бізнес нових підприємців.

В умовах розвиненого ринку, коли рентабельність страхових операцій обмежена конкуренцією, основну частку прибутку страхова організація отримує від інвестиційних операцій, використовуючи так званий ефект важеля. «Ефект важеля» використовується у фінансовому менеджменті при необхідності підвищення рентабельності власного капіталу, проте активне залучення позикових коштів погіршує співвідношення між власними коштами та позиковими на користь останніх, а разом із цим знижується і платоспроможність. Ситуація ускладнюється і тим, що залучення позикових коштів, знижуючи платоспроможність на даний момент, сприяє підвищенню її в майбутньому, так як прибуток є джерелом приросту власних коштів. Ще гостріше ця суперечливість проявляється у страховій справі.

Страховик залучає кошти страхувальника протягом певного періоду. Для страхувальника цей час – період до настання виплати за цим договором, або закінчення строку страхування. Для страховика ж – період моменту, коли загальна сума виплат урівнюється з нормативним обсягом виплат, зумовленим структурою тарифної ставки. Виконання зобов'язань страховика перед страхувальником передбачає плату шляхом застосовується дисконтування, яке замінює в економічному сенсі банківський процент або виконання зобов'язань з виплати частини свого доходу за умовами договору. Однак оскільки ця плата завжди нижча рентабельності використання коштів страхового фонду та найчастіше нижче банківського відсотка, страховик використовує «ефект важеля»: чим

дешевше він отримав кошти від страхувальника тим вища фактична рентабельність використання цих коштів. Все це зумовлює максимально можливе нарощування страхового фонду. Зростання страхового фонду пов'язане із зростанням зобов'язань, що при незмінних власних коштах означає погіршення платоспроможності. Однак у майбутньому ця обставина призведе до зростання власних коштів, що дозволяє страхуванню вийти на новий рівень зобов'язань.

Якщо розглядати платоспроможність як пропорційність зобов'язань власним коштам (вільним активам), на першому плані виступає її динамічний характер: платоспроможність постійно змінюється під впливом цілого ряду зовнішніх і внутрішніх для страхування факторів. Найбільш важливими серед цих факторів, що впливають на реальний фінансовий стан страховика є наступні. Зовнішні фактори: збільшення власних коштів за рахунок зовнішніх джерел, фактична динаміка збитковості страхової суми, кон'юнктура страхового та фінансового ринків, інфляція. Внутрішні фактори: величина фінансового результату страховика, стратегія щодо обсягу нерозподіленого прибутку (фондовий метод та попередній метод використання прибутку), обсяг страхових і не страхових операцій, величина та структура страхового портфеля, частка перестраховування у загальному обсязі страхових операцій, обсяг та структура інвестиційного портфеля.

Слід зазначити, що вплив окремого фактору може здійснюватись досить складним шляхом. Так, інфляція, знецінюючи зобов'язання, сприяє підвищенню платоспроможності, а знецінюючи власні кошти – зниження платоспроможності. Загальний вплив на платоспроможність залежатиме від співвідношення власних коштів та зобов'язань. Однак тут слід врахувати вплив інфляції на витрати на ведення справи, прибуток, зростання власних коштів; на обумовлені нею зміни попиту на страхову послугу, обсяг операцій тощо.

1.3. Методичні підходи до аналізу фінансового результату страхової організації

Аналіз та прогноз оцінки фінансового результату підприємства необхідні для управління рухом грошових потоків. Тому результати такого аналізу використовують при оцінці кругообігу грошових коштів, при виявленні фінансових резервів та ресурсів, платоспроможності підприємства, ефективності довгострокових фінансових вкладень, конкурентоспроможності.

Результати аналізу та оцінки фінансового стану служать базою для коригування виробничо-господарської, фінансової та інвестиційної політики підприємства, для прогнозування, планування та насамперед для ухвалення управлінських рішень.

Особливого значення в аналізі фінансового результату страховика має розробка системи показників. Об'єктивне уявлення про страхову компанію можна скласти лише за деяких індикаторів. Аналіз завжди проводиться з певною метою, і від правильного вибору показників залежить ступінь її досягнення. Як правило, від аналітика потрібна комплексна оцінка, що передбачає побудову системи показників, тобто «сукупності взаємопов'язаних величин, що всебічно відображають стан та розвиток аналізованого суб'єкта чи явища» [14, с. 36].

Система показників повинна задовольняти низку вимог, серед яких достатність вибраних показників для всебічного освітлення об'єкта аналізу (і одночасно необхідність включення до системи кожного з них); наявність змістовних та формальних взаємозв'язків між показниками; верифікованість (перевірюваність); забезпечення логічного розгортання приватних показників в узагальнюючі; розумне поєднання абсолютних та відносних показників тощо. Важливо, щоб побудована система могла бути основою для розробки прогнозів та прийняття управлінських рішень.

Для аналізу різних сторін діяльності страхової організації використовуються:

- абсолютні вартісні показники, що характеризують обсяги діяльності;
- відносні показники (коефіцієнти), що відображають якість страхового бізнесу.

У теорії та практиці фінансового аналізу є кілька підходів до класифікації показників фінансового становища підприємства. Згідно одному з підходів, показники групуються за термінами: на короткий термін та на довгострокову перспективу діяльності фірми.

З метою короткострокового кредитування показники розбиваються на три групи [13, с. 115]:

- показники ефективності виробничої діяльності;
- показники ліквідності;
- показники фінансової стійкості.

У сучасній зарубіжній практиці діяльності страхових компаній, що займаються видами страхування іншими, ніж страхування життя, використовується економіко-математичний метод, що носить назву «динамічний фінансовий аналіз» (ДФА). Він представляє собою стохастичну імітацію, за якої генерується безліч різних сценаріїв, дозволяючи побудувати емпіричну функцію розподілу ключових фінансових показників [42, с. 40].

За допомогою ДФА закордонні страхові компанії аналізують поточний фінансовий стан та приймають ефективні рішення практично за всіма ключовими аспектами діяльності: розрахунку страхових тарифів, визначення оптимального поєднання видів страхової діяльності, використання перестраховання, визначення ефективної інвестиційної стратегії.

Страхова галузь розвинених країн володіє як методикою, так і необхідною статистичною базою для побудови моделей ДФА [40].

В Україні деякі напрацювання динамічного фінансового аналізу вже впроваджуються на практиці, але використання цього методу повною мірою або відсутнє, або дуже обмежене. Найчастіше українські страхові компанії прогнозують лише середнє значення показників, або проводять сценарний аналіз

за обмеженою кількістю сценаріїв, що неадекватно відображає фактор невизначеності в активах та зобов'язаннях.

При дослідженні страхових процесів прийнято поєднувати емпіричні та теоретичні методи. Емпіричні методи полягають у накопиченні та обробці статистичних даних та практичного досвіду реального страхування з метою отримання загального подання про рівень коливань ризику та оцінки найбільш можливих втрат через ризики різної природи.

Теоретичні методи використовуються для створення теоретичної моделі, що описує різні типи страховиків та різні фактори ризику їхнього бізнесу. Аналіз моделі дозволяє докладніше вивчити закладені в неї фактори ризику. Емпіричні дані використовуються для підбору параметрів моделі та для перевірки відповідності реальності обраної моделі.

Перевагою емпіричного методу є те, що це реально існуючі чинники, як усвідомлені, так і неусвідомлені, які впливають досліджувані статистичні дані. Недоліком можна вважати те, що цей метод лише малою мірою дозволяє розібратися з впливом окремого чинника. Можлива ситуація, коли в емпіричних даних взагалі відсутня інформація про рідкісні фактори ризику: через відносну малість часу спостереження вони можуть не проявитися у тому часовому інтервалі, у якому здійснюються спостереження. У теоретичному підході у межах обраної моделі можуть враховуватися усі відомі фактори ризику. Вплив окремого фактора може бути досконало вивчений. Крім того, у теоретичному підході відсутні такі недоліки, як сумарний характер статистичних даних та обмеженість часу спостереження. Дослідник може встановлювати час спостереження (тривалість моделювання) за власним бажанням. Хоча не всі наявні на практиці фактори ризику можуть бути закладені у теоретичну модель [34, с. 295].

Виділимо етапи розвитку методів аналізу фінансових наслідків корпоративних стратегій компаній, що займаються видами страхування іншими, ніж страхування життя [16, с. 200]:

1. Етап статичного прогнозування. У статичних прогнозних моделях мається на увазі, що стан страховика і середовище, в якому він діє, будуть постійними. Такі моделі призначені для прогнозу ймовірного стану компанії, заснованого на припущенні щодо ключових змінних. Наприклад, страховик може зробити прогноз свого доходу, використовуючи припущення щодо активів, заборгованостей, економічних умов

2. Етап аналізу чутливості. У порівнянні із статичним прогнозуванням аналіз чутливості розширює можливості прогнозу. У кожний момент часу відбувається зміна ключової змінної. Зробивши серію розрахунків, можна отримати цілісну картину ризиків компанії та їх впливів на фінансову міць. У методу аналізу чутливості є дві основні проблеми. Перша проблема полягає у складності вибору ступеня зміни змінної під час проведення аналізу. Друга проблема полягає в тому, що взаємозв'язок між двома змінними може бути порушений при зміні тільки однієї змінної у кожний момент часу.

3. Етап аналізу сценаріїв. Різниця між методом аналізу чутливості та методом аналізу сценаріїв полягає у зміні не однієї, а групи змінних у кожен момент часу. Значення змінних відомі заздалегідь. Різновидом методу аналізу сценаріїв є стрес-тест. Він включає аналіз найгірших та нестандартних сценаріїв. Якщо фінансовий стан компанії під час проходження стрес-тесту визнається задовільним, то ризики вважаються допустимими.

Основною перевагою аналізу сценаріїв є значущість одержуваних результатів та легкість їхньої інтерпретації. Недоліком є те, що вони будуються на підставі упередженої думки актуарію щодо майбутнього несприятливого стану економіки та фінансового стану компанії. Результати, отримані на основі сценарію, вірні тільки для цього вибраного сценарію. Тому вони можуть бути з користю застосовані для аналізу майбутнього стану страхової компанії лише у тому випадку, якщо побудований сценарій виявиться правильним.

Що стосується практики українських страхових компаній, більшість використовує для оцінки платоспроможності лише одне прогнозне значення

показників своєї діяльності на основі середніх історичних величин (аналіз чутливості). Лише деякі з них застосовують аналіз детермінованих сценаріїв для моделювання майбутніх результатів ведення бізнесу, тоді як у західних країнах відбувається заміщення аналізу детермінованих сценаріїв аналізом стохастичних сценаріїв.

У кінцевому підсумку, завершенням еволюції методів фінансового моделювання стало об'єднання двох напрямів розвитку [16, с. 201]:

- від детермінованих до стохастичних;
- від статичних до динамічних, що спричинило появу динамічного фінансового аналізу (ДФА).

У якості альтернативних підходів до системи обліку ризиків можна назвати фінський і американські підходи. Особливість американського підходу до проблеми платоспроможності полягає у наданні традиційно великою уваги ризикам, за якими не існує достатньої статистики, тобто до нетехнічних ризиків. Перелік ризиків в американській та європейській класифікації ризиків практично збігається, проте вони класифіковані по-різному. Американська класифікація ризиків поділяє їх за етапами страхової роботи компанії, протягом яких вона (страхова компанія) схильна до цих ризиків. Поділ проводиться на ризики, до яких страхова компанія схильна на етапах [39, с. 175]:

- свого становлення чи запровадження нового виду страхування;
- повноцінної діяльності;
- своєї ліквідації.

Спільною для європейської та американської класифікації є передумова, що всі ризики повинні бути враховані при розробці економіко-математичної моделі. Деякі з ризиків (наприклад, нетехнічні за європейською класифікацією, або ризики, пов'язані з додатковими витратами на ліквідацію страхової компанії, за американською класифікацією) кількісно практично невимірні, в чому полягає основна проблема використання даних класифікацій для реалізації їх у математичних моделях.

Розробники фінської моделі платоспроможності поділили ризики на дві групи [39, с. 176]. Першу складають ризики, названі основними і мають такі характеристики:

- зовнішнє спостереження (органи страхового нагляду, аудит, наглядові органи компанії) не може вберегти компанію від цих ризиків;
- ризики мають бути пов'язані зі страховими операціями;
- ризики повинні мати випадковий характер (Для тієї сторони, з чиєї позиції будується модель).

Ризики страхової компанії, які не відповідають хоча б одній із даних характеристик, відносяться до другої групи. Фінська робоча група назвала їх додатковими ризиками.

Фінська наукова концепція говорить про те, що будь-яка, навіть найбільша величина власних коштів не може до кінця забезпечити захист компанії від таких ризиків, як шахрайство та некомпетентність керуючого персоналу компанії. Аудиторські компанії, органи страхового нагляду та наглядові органи всередині самої компанії повинні стежити за параметрами роботи страхової компанії, до яких вони мають доступ. В першу групу ризиків за фінською класифікацією не включені ризики, які можна усунути зовнішнім контролем над ними. З іншого боку, ніяке зовнішнє спостереження не може гарантувати компанії відсутність сильних коливань розміру страхових виплат, що відбулися за випадкових для керівника персоналу підприємства причин, пов'язаними із страховими операціями.

Роль аналізу полягає в тому, щоб оцінити рівень фінансового стану підприємства на конкретний момент часу, простежити динаміку зміни фінансового стану, визначити його характер, виявити причини змін, що відбулися, а також сформулювати перелік та напрямки впливу факторів на основні показники діяльності підприємства. Найважливішим інструментарієм аналізу у такому разі служить система узагальнюючих та часткових показників, що всебічно характеризують фінансовий стан підприємства.

Так, за матеріалами [44; 46; 48; 49; 50] був проведений аналіз зарубіжних методик діагностики фінансового стану страхової компанії у розрізі груп показників, результат представлений у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Зарубіжні методики діагностики фінансового стану страхової компанії

№ п/п	Наукова школа	Група показників
1	ICAP Group (Великобританія, найбільша в світі компанія, яка займається питаннями по зниженню ризику та інформаційними послугами)	<p>а) коефіцієнти рентабельності: рентабельність капіталу (до відрахування податку на прибуток); коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу (до сплати податку на прибуток); коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу (до сплати відсотків та податку на прибуток); валова рентабельність; операційна рентабельність; рентабельність чистих страхових премій (до оподаткування); продуктивність персоналу.</p> <p>б) показники активності та коефіцієнти ліквідності: період збору; оборотність капіталу; оборотність інвестованого капіталу; коефіцієнт поточної ліквідності.</p> <p>в) Показники структури капіталу: загальна сума зобов'язань до капіталу; страхові резерви до середньої величини власного капіталу та зобов'язань; акціонерний капітал до середньої величини власного капіталу та зобов'язань; коефіцієнт нематеріальних активів; відсоткове покриття (до виплати відсотків та податку на прибуток).</p> <p>г) Показники інвестора: внутрішня вартість акцій; дохід на акцію; дивіденди до чистого прибутку за рік до оподаткування; чистий прибуток за рік після оподаткування до дивідендів</p>
2	Вчені BSE-Sofia (Фондова біржа, здійснююча свою діяльність у м. Софії, столиці Болгарії)	<p>ціна до доходів акцій (P/E); ціна до чистих страхових премій акцій (P/C); ціна до балансової вартості (P/B); рентабельність власного капіталу (ROE); рентабельність активів (ROA);</p> <p>доходи до сплати відсотків та податків (EBIT); ROE використовуючи EBIT; ROA використовуючи EBIT; ціна до EBIT (P/EBIT); Борг до власного капіталу (DER); коефіцієнт ліквідності (K); оборотність активів (AT)</p>

3	Балтійська міжнародна академія (м. Рига, Латвія)	<p>а) показники ділової активності: частина ринку; оборотність активів; оборотність власного капіталу; оборотність активів, що інвестуються.</p> <p>б) показники ефективності: коефіцієнт збитковості; відношення частки перестраховальників (K1); коефіцієнт витрат (K2); коефіцієнт рівня доходів по інвестиціях (K3); коефіцієнт ефективності інвестиційної діяльності (K4); коефіцієнт ефективності страхової компанії (K5); дохідність капіталу; прибутковість страхової діяльності.</p> <p>в) коефіцієнти фінансових можливостей чи стабільності страховика: коефіцієнт частки власного капіталу сукупного капіталу; коефіцієнт частки страхових резервів до сукупного капіталу; коефіцієнт достатності покриття</p>
4	U. S. Business Reporter (провідна компанія по аналізу інструментів дослідження бізнесу, США), Корпорація Bangladesh General Insurance (провідна страхова компанія країни, м. Дакка, Бангладеш)	<p>а) показник ліквідності (коефіцієнт поточної ліквідності);</p> <p>б) показники андеррайтингу: - коефіцієнт витрат; коефіцієнт рівня витрат; комбінований коефіцієнт.</p> <p>в) показники рентабельності: рентабельність валового доходу; ROE, ROA; прибутковість інвестицій.</p> <p>г) показник левериджу.</p> <p>д) ринкові показники: P/E; ринкова вартість до балансової вартості</p>
5	Канадський фінансист і вчений Річард Лосс (Richard Loth)	<p>а) показники ліквідності: показник поточної ліквідності; показник швидкої ліквідності; показник абсолютної (грошової) ліквідності = Сума грошових коштів та еквівалентів та інвестованих фондів / Поточні зобов'язання;</p> <p>б) Показники прибутковості: ROA, ROE; коефіцієнт прибутковості за валовим (операційним, до сплати податку на прибуток, чистим) прибутком; прибуток на вкладений капітал (ROCE, аналог ROA, використовуючи EBIT); ефективний рівень оподаткування;</p> <p>в) показники операційної діяльності: оборотність основних засобів, чистий прибуток на працівника; чисті страхові премії на працівника</p> <p>г) індикатори CashFlow: OCF до чистих страхових премій; показник FCF до OCF = різниця операційного CashFlow та капітальних витрат / Операційний CashFlow; покриття короткострокових зобов'язань; норма виплачених дивідендів.</p> <p>д) показники оцінки інвестицій: ринкова вартість до балансової вартості, ціна до доходу на акцію, ціна до чистих отриманих страхових премій на акцію; показник ціни CashFlow; PEG; дивідендна доходність; мультиплікатор ціни компанії.</p>

6	Міжнародна система сертифікації на рівень CPA (Certified Public Accountant)	показники поточної та швидкої ліквідності, показник чистого робочого капіталу до активів, ROA, ROE, рентабельність акціонерного капіталу (ROCE), коефіцієнт прибутковості, дохід на акцію, оборотність активів, оборотність дебіторської заборгованості, відношення зобов'язань до власного капіталу, показник покриття відсотків, відношення ціни до доходу на акцію, ринкової до балансової вартості акції, дивідендна доходність, норма виплачених дивідендів
7	Світовий банк	показники поточної та швидкої ліквідності, ROA, ROE; зростання валових одержаних страхових премій; показник цесії; показник чистого змісту; показник страхових виплат; показник витрат; показник інвестиційного доходу; показник прибутковості; якість інвестиційного результату; показник незароблених премій; показник E/ГІ; показник C/GPW; показник З/NPW; показник C/P; покриття платоспроможності та інші показники

Джерело: складено автором на основі [44; 46; 48; 49; 50].

Як показав аналіз вітчизняного страхового ринку, значна частина наведених показників не використовуються в практичній діяльності страхових компаній під час проведення діагностики фінансового стану підприємства. Тому викладені вище результати дослідження мають практичну цінність і можуть бути випробовано українськими страховиками.

Таким чином, у конкурентному економічному середовищі керівництва підприємства постійно необхідне якісне опрацювання фінансової інформації про його стан з метою максимально об'єктивної оцінки економічної інформації та використання її для своєчасного ухвалення управлінських рішень. Таку обробку економічної інформації, яку формують за даними обліку та бухгалтерської звітності, проводять з урахуванням використання методик фінансового аналізу.

Залежно від цілепокладань у системі менеджменту застосовують різні методики аналізу фінансового стану страхової компанії. Результати дослідження показують, що існує значна кількість методик аналізу фінансового стану страхових компаній.

Висновки до розділу 1

В першому розділі дипломної роботи було досліджено суть фінансового результату та фінансової структури страховиків. Підсумовуючи, можна зазначити, що фінансовий результат – це відображення успішності чи невдачі бізнесу, виражене у формі прибутку або збитку, яке відзначається як в кількісному, так і в якісному вимірі. Специфіка страхової діяльності ґрунтується на передбаченні та управлінні фінансовими ризиками, пов'язаними з небезпеками та непередбачуваними подіями. Основні аспекти цієї діяльності включають збір премій від страхувальників, укладення страхових контрактів, визначення та оцінку ризиків, а також виплату страхового відшкодування в разі настання страхового випадку.

Також було розглянуто особливості управління фінансовими результатами страхових компаній, зокрема основні джерела прибутку, алгоритм його формування.

Було досліджено методичні підходи до аналізу фінансових результатів, а також описано їх важливість в загальному аналізі діяльності страховика. Наступним етапом дослідження є практичний аналіз фінансового стану страхової компанії АТ СК «Інго».

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ АТ СК «ІНГО»

2.1 Оцінка структури страхового портфеля АТ СК «Інго»

АТ «Страхова компанія «ІНГО» працює на ринку страхування з 1994 року. ІНГО – це страхові компанії «ІНГО», «ІНГО ЖИТТЯ» та «Медичний центр ІНГО». Акціонерна страхова компанія «ІНГО» входить в групу найбільших страхових організацій України за обсягом премій, величиною власних активів і сумами страхових відшкодувань [30].

Компанія надає послуги добровільного та обов'язкового страхування, а також перестраховування. У арсеналі своїх послуг компанія має 32 ліцензій на різні види обов'язкового і добровільного страхування, надає страхові послуги корпоративним і роздрібним клієнтам

АТ «СК Інго» є власником 32 ліцензій на здійснення 14 обов'язкових і 18 добровільних видів страхування [30].

За час своєї діяльності «ІНГО» отримала ряд галузевих нагород і неодноразово займала призові місця в номінації «Найбільш професійна страхова компанія» та інших, а голова правління визнавався Особистістю року страхового ринку.

Команда ІНГО – це більше 750 співробітників, що працюють в майже 50 офісах, 22 філіях та 2 клініках власного медичного центру [30].

«ІНГО» є членом Моторного (транспортного) Страхового Бюро України (МТСБУ), членом Американської Торговельної Палати (АСС), Європейської Бізнес Асоціації (ЕВА), Національної Асоціації Страховиків України (НАСУ) та Міжнародної Торгової Палати (ІСС).

АТ СК «Інго» послідовно реалізує стратегію трансформації компанії. Напрямок інвестицій - розробка та впровадження цифрових технологій в усі бізнес-процеси компанії, підвищення рівня компетенцій співробітників..

Страхова компанія входить до бізнес групи DCH, яка об'єднує активи в таких секторах економіки, як фінанси, промисловість, транспорт, будівництво і девелопмент та інші. Засновником і власником групи є український бізнесмен – Олександр Ярославський.

Страховик має стратегію, що передбачає прибуткове зростання в подальшому. Тобто всі зусилля компанії спрямовані на підвищення її капіталізації та довгострокову фінансову стабільність. Пріоритетами також є побудова довгострокових відносин з клієнтами та партнерами, вдосконалення експертизи ризиків та врегулювання страхових збитків.

В 2023 році рейтингове агентство IBI Rating підтвердило відмінну фінансову стійкість Страхової компанії «Інго» на рівні uaAAifg з прогнозом рейтингу «у розвитку» [33].

Страхова компанія також отримала відзнаку на щорічній премії FinAwards 2023. Компанію визнано однією з кращих у категорії добровільного медичного страхування, де вона посіла друге місце.

Компанія демонструє високий темп розвитку, про що свідчать позиції АТ СК «Інго» серед понад 180 учасників страхового ринку України («non-life»).

АТ «СК «ІНГО» має розгалужену регіональну інфраструктуру, що дозволяє здійснювати продаж страхових послуг та обслуговувати клієнтів у всіх областях України. Обсяг отриманих валових страхових премій протягом 2022 року перевищив 1,4 млрд грн, що майже на 22% перевищило показник аналогічного періоду минулого року та обумовлено нарощенням надходжень майже за всіма видами страхування. Найвагоміший приріст надходжень спостерігався за такими видами страхування, як медичне страхування, страхування автотранспорту, страхування від нещасних випадків, а також іншого майна та вантажів.

Страховий портфель компанії є досить збалансованим та сформований в основному за рахунок внесків по транспортному страхуванню (Автокаско, ОСЦПВ, Зелена карта) – близько 40% всіх премій; медичному страхуванню (30%) та страхуванню майна (9% надходжень).

Організаційна структура компанії АТ «СК «ІНГО» включає в себе кілька підрозділів, які є самостійними господарськими суб'єктами. В її основі лежить продуктовий принцип розподілу, що дозволяє надавати населенню широкий спектр страхових послуг практично у всіх можливих областях. Такий тип організаційних структур називається дивізіонально-продуктовим, основною його перевагою є можливість швидкого реагування на зміни ринкової кон'юнктури, що має на увазі швидке прийняття рішень, оскільки за надання певної групи послуг у цьому випадку відповідає одна людина – керівник підрозділу (рис. 2.1).

До переваг цієї структури можна віднести наступне:

- вона стимулює ділову та професійну спеціалізацію;
- зменшує дублювання зусиль та споживання матеріальних у функціональних областях;
- чітка сфера діяльності.

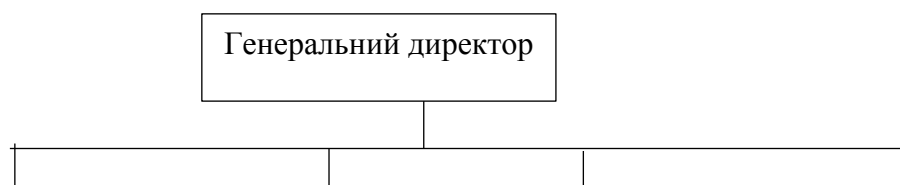

Рис. 2.1. Організаційна структура АТ «СК «ІНГО»

Джерело: складено на основі [30].

Недоліки цієї структури виражаються в наступному:

- функціональні відділи можуть бути більш зацікавлені у реалізації цілей та завдань своїх підрозділів, ніж загальних цілей усієї організації;
- збільшує ймовірність конфліктів між функціональними відділами;
- на великому підприємстві ланцюг команд від керівника до безпосереднього виконавця стає надто довгим.

Аналізуючи структуру управління АТ «СК «ІНГО», можна зробити такі висновки:

- управлінські та виробничі процеси взаємодіють між собою;
- структура центрального апарату та підрозділів компанії створюється під спроектовані управлінські процеси. У системі управління найважливіше місце займають знання та навички володіння новими прийомами управління;
- реалізовано процесний підхід до управління системи менеджменту якості, що відповідає вимогам МС ISO 9001:2000.

Система АТ СК «Інго» організована за територіально-матричним принципом. Це означає, що у кожного працівника є дві лінії підпорядкування: адміністративна (у межах того територіально визначеного структурного підрозділу, у штаті якого значиться працівник) та функціональна (у рамках тих функцій, які здійснює працівник).

У силу величезної кількості завдань усі керівники підрозділів широко практикують делегування повноважень, оскільки у світлі планів розвитку, прийняті АТ СК «Інго», будь-яка спроба зав'язати на себе вирішення більшості завдань у рамках будь-якого функціонального спрямування неминуче призведе до серйозного збою.

Значний вплив на забезпечення фінансової стійкості страховика в умовах ринку здійснює стан страхового портфеля в частині його складу та динаміки. На основі кількісних ознак можна отримати узагальнюючі абсолютні, а потім середні та відносні показники як загалом за страховим портфелем, так і за його структурними частинами, виділеним за якісними ознаками.

Пріоритетними видами страхування для Компанії є: Автоцивілка (ОСЦПВ), страхування ДЦПВ (розширення страхової суми по Автоцивілці), страхування КАСКО, страхування майна, добровільне медичне страхування для дорослих, добровільне медичне страхування для дітей, туристичне страхування при виїзді за кордон, туристичне страхування при поїздках по Україні, страхування іноземців в

Україні, страхування від нещасного випадку, іпотечне страхування, страхування водного транспорту, страхування вантажів(рис. 2.2).

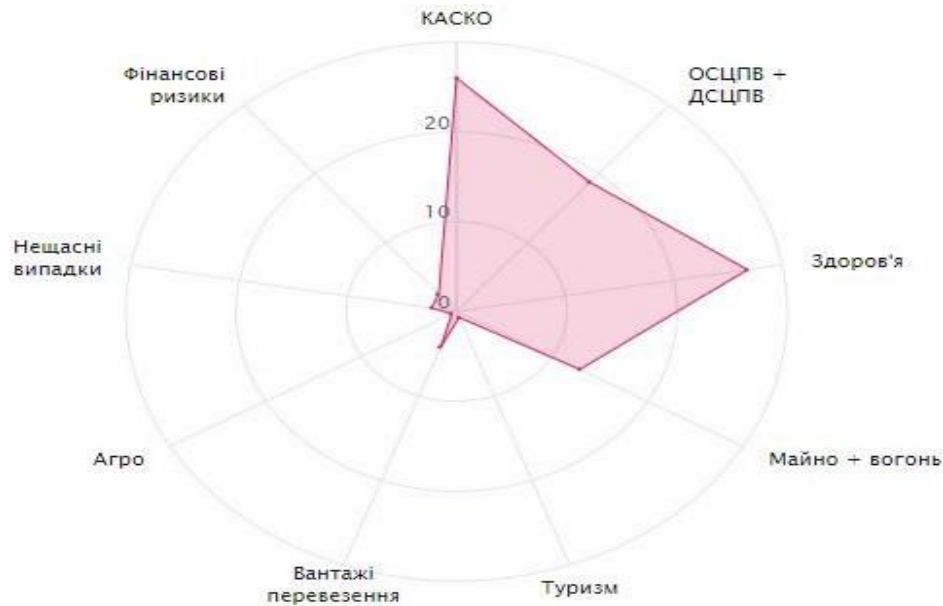

Рис. 2.2. Бізнес-модель страхової компанії ІНГО

Джерело: складено автором на основі [30].

Станом на кінець 2022 року АТ СК «Інго» уклала 145783 договорів страхування і зібрала 1513075 тис. грн. страхових премій. Загальна сума страхових відшкодувань склала 659279 тис. грн. З них 94% складають відшкодування по договорах страхування КАСКО і обов'язковому страхуванні цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів.

Основні економічні показники діяльності АТ СК «Інго» представимо у вигляді табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Основні економічні показники діяльності АТ СК «Інго»
за 2019-2022 рр.**

Показник	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022 р. до
----------	------	------	------	------	-----------------------

					2019 р.	
					Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Капітал (станом на кінець періоду)						
Загальний капітал, тис. грн.	2053212	2157159	2518108	3056293	+1003081	48,8
Власний капітал, тис. грн.	647011	711264	770560	958219	+311208	48,0
- нерозподілений прибуток або непокриті збитки	202206	243066	297761	450168	+247962	122,6
Позиковий капітал, тис. грн.	1406201	1445895	1747548	2098074	+691873	49,2
у тому числі: - поточна кредиторська заборгованість	318396	309842	439326	588021	+269625	84,6
Ресурси						
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	219326	220250	220949	241954	+22628	10,3
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	1116002	1302591	1507727	2117489	+1001487	89,7
Середня кількість працівників, осіб	575	473	496	541	-34	-5,9
Економічні показники						
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	1090088	1213311	1471485	1512075	+421987	38,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	191712	191200	203525	219279	+27567	14,3
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	332580	371321	432102	633918	+301338	90,6

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток), тис. грн.	32159	58407	92492	71850	+39691	123,4
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток), тис. грн.	90529	163885	167714	245173	+154644	170,8
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн.	40329	71894	79854	159056	+118727	294,3

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності [30].

Проведені розрахунки у табл. 2.1 засвідчують абсолютний ріст капіталу АТ СК «Інго» у 2022 р. на суму 1003081 тис. грн. Можна зробити висновок, що компанія нарощує свій економічний потенціал. Власний капітал зріс до рівня 958219 тис. грн. на кінець 2022 р., що на 311208 тис. грн більше, ніж у 2019 р. та 213979 тис. грн., ніж у 2021 р.

Аналіз ресурсів підприємства показав, що вартість основних засобів зросла у 2022 р. в порівнянні з 2019 р. на 10,3% і сягнула значення 241954 тис. грн. Разом із тим, за досліджуваний період спостерігається зростання вартості оборотних активів з 1116002 тис. грн у 2019 р. до 2117489 тис. грн у 2022 р. Негативним моментом у діяльності підприємства було зменшення кількості працівників на 34 особи у 2022 р.

Чистий дохід від реалізації продукції (чисті зароблені страхові премії) у 2022 році збільшився на 38,7% у порівнянні з 2020 р. та зріс на 421987 тис. грн у порівнянні з 2019 р. Чистий фінансовий результат збільшився з 40329 тис. грн у 2019 р. до 159056 тис. грн. у 2022 р. Найбільше зростання прибутків спостерігалось у 2022 р.

Розглянемо найважливіші показники страхового портфеля, відстеження яких протягом звітного періоду дозволить страховику своєчасно підвищити ефективність страхових операцій.

Структуру страхового портфеля АТ СК «Інго» за 2022 р. розглянемо за допомогою табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Структуру страхового портфеля АТ СК «Інго» за надходженнями
за 2022 р.**

Види страхування	Структура, %
Особисте страхування	38,63
Майнове страхування	31,37
Страхування цивільної відповідальності	4,59
Страхування підприємницьких та фінансових ризиків	2,52
Обов'язкове особисте страхування	1,5
Обов'язкове державне страхування	1,5
Обов'язкове страхування відповідальності	19,88

Джерело: складено автором на основі [30].

З табл. 2.2 можна зробити висновок, що основну частину страхового портфеля компанії займає добровільне особисте страхування (38,63%) та добровільне майнове страхування (31,37%). Для наочності, за результатами табл. 2.2, побудуємо діаграму у вигляді рис. 2.3.

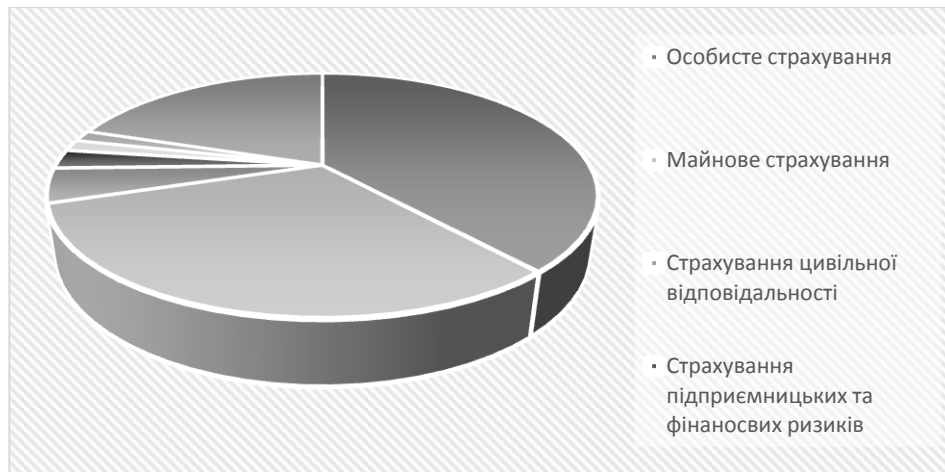

Рис. 2.3. Структура страхового портфелю АТ СК «Інго» за надходженнями страхових премій за 2022 р.

Джерело: складено автором на основі [30].

У табл. 2.3 проаналізуємо структуру страхового портфеля АТ СК «Інго» за виплатами.

Структуру страхового портфеля АТ СК «Інго» за виплатами за 2022 р.

Види страхування	Структура, %
Особисте страхування	27,8
Майнове страхування	28,03
Страхування цивільної відповідальності	1,78
Страхування підприємницьких та фінансових ризиків	3,03
Обов'язкове особисте страхування	3,04
Обов'язкове державне страхування	3,04
Обов'язкове страхування відповідальності	33,28

Джерело: складено автором на основі [30].

З даних табл. 2.3 можна побачити, що найбільше виплат страхових відшкодувань посідає обов'язкове страхування відповідальності (33%) та на добровільне майнове та особисте страхування (28%). Для наочності, за результатами табл. 2.3, побудуємо діаграму у вигляді рис. 2.4.

Рис. 2.4. Структура страхового портфелю АТ СК «Інго» за страховими виплатами за 2022 р.

Джерело: складено автором на основі [30].

На рис. 2.4 бачимо графічне відображення структури страхового портфеля за виплатами. Всі ці дані вказують на збалансованість страхового портфелю АТ СК «Інго».

2.2 Аналіз фінансового стану страхової компанії

Фінансово-економічною стійкістю страховика є його здатність до виконання прийнятих на нього зобов'язань за договорами страхування за будь-яких змін економічної кон'юнктури ринку. Основа фінансової стійкості страховика проявляється в наявності в останніх сплаченого статутного капіталу та страхових резервів, а також системи перестраховування.

Щоб дати оцінку фінансовій ситуації, використовують низку методів фінансового аналізу. Зазвичай для цього служать чотири критерії оцінки фінансової стійкості: ліквідність (платоспроможність), рентабельність (прибутковість), ділова активність, оборотність фінансових ресурсів

Фінансова стійкість у галузі страхової діяльності відрізняється від аналогічного поняття у інших галузях економіки. Ця особливість виявляється у тому, що страховик формує значну частину свого активу за рахунок залучених коштів. У той час як інші організації точно знають строки та розміри майбутніх виплат своїм діловим партнерам, страховик може оцінити їх з великим ступенем ймовірності. Ця обставина зобов'язує страхову компанію, виконуючи свої страхові зобов'язання, орієнтуватися не лише на кошти страхових резервів, призначених для виплати страхових відшкодувань, але і на власні кошти, які не підлягають використанню для інших зобов'язань. Також важливо враховувати, що страховик, забезпечуючи фінансову стійкість, повинен також узгоджувати свої стратегії зміцнення фінансів зі змінами на ринку та структурними трансформаціями у галузі страхування.

Потреба в аналізі та оцінці ліквідності балансу виникає в умовах посилення фінансових обмежень та необхідності оцінки кредитоспроможності організації. Головною метою аналізу ліквідності балансу є оцінка кредитоспроможності організації, тобто його здатності своєчасно та повністю розраховуватися за всіма своїми зобов'язанням.

Аналіз фінансового стану АТ СК «Інго» розпочнемо із оцінки ліквідності компанії і спочатку проаналізуємо баланс (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз ліквідності балансу АТ СК «Інго», тис. грн

Показник	2019	2020	2021	2022	Показник	2019	2020	2021	2022
A1	649216	936847	106395	379419	П1	332376	305339	427332	564829
A2	8152	6969	1031	838	П2	0	0	0	0
A3	458634	358775	1400301	1737232	П3	1073825	1140556	1320216	1533245
A4	937210	854568	1010381	938804	П4	647011	711264	770560	958219
Баланс	2053212	2157159	2518108	3056293	Баланс	2053212	2157159	2518108	3056293

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

Співвідношення активів та пасивів балансу страхової організації АТ СК «Інго» за 2019-2022рр. представлено нижче:

2019р.: A1 > П1 A2 > П2 A3 < П3 A4 > П4

2020р.: A1 > П1 A2 > П2 A3 < П3 A4 > П4

2021р.: A1 < П1 A2 > П2 A3 > П3 A4 > П4

2022р.: A1 < П1 A2 > П2 A3 > П3 A4 < П4

Провівши аналіз даних видно, що ліквідність бухгалтерського балансу АТ СК «Інго» можна охарактеризувати як недостатню, оскільки співвідношення

активів та зобов'язань організації не відповідає нормативними показниками, оскільки іноді не виконуються такі умови: $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \geq П4$.

За 2021-2022 рр. спостерігається нестача платіжних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань, що збільшився за 2 роки.

Ця ситуація свідчить про недостатню платоспроможність організації та відображає не здатність організації розплачуватись за своїми зобов'язанням. Платіжний надлишок з 316840 у 2019 р. тис. грн знизився до -185410 тис. грн у 2022 р.

Далі проведемо коефіцієнтний аналіз ліквідності АТ СК «Інго»

Для цього застосуємо наступні розрахунки.

Коефіцієнт поточної ліквідності:

$$k_{\text{пот.лікв.}} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}},$$

(2.1)

$$k_{\text{пот.лікв.2019}} = \frac{1116002}{333376} = 3,34$$

$$k_{\text{пот.лікв.2020}} = \frac{1302591}{305339} = 4,26$$

$$k_{\text{пот.лікв.2021}} = \frac{1507727}{427332} = 3,52$$

$$k_{\text{пот.лікв.2022}} = \frac{2117489}{564829} = 3,74$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності:

$$k_{\text{пот.лікв.}} = \frac{(\text{Сума оборотних активів} - \text{Сума запасів})}{\text{Поточні зобов'язання}},$$

(2.2)

$$k_{\text{швд.лікв.2019}} = \frac{1116002 - 8152}{333376} = 3,32$$

$$k_{\text{швд.лікв.2020}} = \frac{1302591 - 6969}{333376} = 4,24$$

$$k_{\text{шви.лікв.2021}} = \frac{1507727}{427332} = 3,52$$

$$k_{\text{швид.лікв.2022}} = \frac{2117489}{564829} = 3,74$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$k_{\text{пот.лікв.}} = \frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання}}, \quad (2.3)$$

$$k_{\text{швд.лікв.2019}} = \frac{385737}{333376} = 1,15$$

$$k_{\text{швд.лікв.2020}} = \frac{157732}{305339} = 0,51$$

$$k_{\text{шви.лікв.2021}} = \frac{53516}{427332} = 0,12$$

$$k_{\text{швид.лікв.2022}} = \frac{189995}{564829} = 0,33$$

Проведені розрахунки зведемо у табл. 2.5

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки показників ліквідності АТ СК «Інго» за 2019-2022 рр.

Показник	Нормативне значення	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022 р до 2019 р., +/-,
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1	3,34	4,26	3,52	3,74	+0,40
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 1	3,32	4,24	3,52	3,74	+0,42
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,5-1,0	1,15	0,51	0,12	0,33	-0,82

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

Як видно із табл. 2.5, показники ліквідності страхової компанії за 2019-2022 рр. перевищують нормативні значення, що вказує на її високий рівень платоспроможності.

Коефіцієнт поточної ліквідності за період 2019-2022 рр. зріс з 3,34 до 3,74. Тобто спостерігається позитивна динаміка даного показника. Коефіцієнт зріс на 0,40

Значення коефіцієнта швидкої ліквідності за аналізований період збільшився на 0,42 і на кінець 2022 року становило 3,74. Це свідчить про нарощення ліквідних активів для того, щоб здійснювати погашення кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності за період 2019-2022 рр. зменшився на 0,82. Отже, спостерігається негативна динаміка цього показника.

Проведення аналізу фінансової стійкості страхової організації дозволяє виявити здатність нею виконувати свої зобов'язання перед іншими суб'єктами господарювання за будь-якої несприятливої ситуації, як у теперішньому, і у майбутньому.

В умовах зовнішньої нестабільності розвитку велике значення набуває аналіз того, як здійснюється управління фінансовою стійкістю підприємства. Від правильного вибору моделі залежить як управління фінансовим забезпеченням компанії чи підприємства, а також фінансова стабілізація на макро- та мікроекономічному рівні та економічна незалежність загалом.

За допомогою системи відносних показників (фінансових коефіцієнтів) проведемо аналіз фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнт маневреності:

$$k_{\text{маневр.}} = \frac{\text{Власні кошти (2 розділ активу)}}{\text{Власний капітал (підсумок розділу 1 пасиву балансу)}}, \quad (2.4)$$

$$k_{\text{маневр.2020}} = \frac{1116002}{647011} = 1,72$$

$$k_{\text{маневр.2020}} = \frac{1302591}{711264} = 1,83$$

$$k_{\text{маневр.2021}} = \frac{1507727}{770560} = 1,95$$

$$k_{\text{маневр.2022}} = \frac{2117489}{958219} = 2,20$$

Коефіцієнт фінансової незалежності «автономії»

$$k_{\text{фін.незал}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Сума пасивів}}, \quad (2.5)$$

$$k_{\text{фін.незал.2019}} = \frac{647011}{2053212} = 0,31$$

$$k_{\text{фін.незал.2020}} = \frac{711264}{2157159} = 0,32$$

$$k_{\text{фін.незал.2021}} = \frac{770560}{2518108} = 0,30$$

$$k_{\text{фін.незал.2022}} = \frac{958219}{3056293} = 0,31$$

Коефіцієнт фінансової стабільності:

$$k_{\text{фін.стабіл.}} = \frac{\text{Власний капітал}}{(\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{короткострокові зобов'язання})}, \quad (2.6)$$

$$k_{\text{фін.стабіл.2019}} = \frac{647011}{(1073825 + 332376)} = 0,46$$

$$k_{\text{фін.стабіл.2020}} = \frac{711264}{(1140556 + 305339)} = 0,49$$

$$k_{\text{фін.стабіл.2021}} = \frac{770560}{(1320216 + 427332)} = 0,44$$

$$k_{\text{фін.стабіл.2022}} = \frac{958219}{(1533245 + 564829)} = 0,45$$

Дані представимо у вигляді табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Аналіз відносних показників, що характеризують фінансову стійкість
АТ СК «Інго» у 2019-2022 рр.**

Фінансовий показник (коефіцієнт)	Роки				Відхилення 2022 р. до 2020 р., %
	2019	2020	2021	2022	
Коефіцієнт маневреності капіталу	1,72	1,83	1,95	2,20	+0,48
Коефіцієнт фінансової незалежності «автономії»	0,31	0,32	0,30	0,31	0
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,46	0,49	0,44	0,45	-0,01

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

Далі проведемо аналіз абсолютних показників фінансової стійкості АТ СК «Інго».

Варто зазначити, що фінансова стійкість страховика – здатність виконувати прийняті зобов'язання за договорами страхування за будь-якої зміни економічної кон'юнктури. Основою фінансової стійкості страховиків є наявність у них сплаченого статутного капіталу та страхових резервів, а також система перестраховування.

Аналіз фінансової стійкості будь-якого суб'єкта господарювання є найважливішою характеристикою його діяльності та економічного благополуччя, характеризує результат його поточного, інвестиційного та фінансового розвитку, а також відображає здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та встановлює розміри джерел для подальшого розвитку.

Розглянемо динаміку абсолютних показників фінансової стійкості АТ СК «Інго» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

**Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості
АТ СК «Інго» за 2019-2022 рр.**

Показник	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022 р до 2020 р., +/-
Обсяг страхових премій, тис. грн	1090088	1213311	1471485	1513075	+422987
Обсяг страхових виплат, тис. грн	565796	650790	835858	659279	+93483
Величина власного капіталу, тис. грн	647011	711264	770561	958219	+311208

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

Як бачимо із табл. 2.6, за 2019-2022 рр. усі показники показали абсолютний ріст у динаміці. Позитивною тенденцією є збільшення розмірів власного капіталу з 647011 тис. грн до 958219 ти. грн, котра вказує на посилення гарантії забезпечення виконання усіх страхових зобов'язань. Обсяг власного капіталу також зростає з кожним роком, що є позитивною динамікою.

Однак у порівнянні із 2021 р. деякі показники зменшилися. Головним фактором такого зменшення стала військова агресія та широкомасштабне вторгнення росії в Україну. Це призвело до того, що частини філій, внаслідок перебування на окупованій території, змушена була призупинити свою діяльність, що й призвело до зменшення обсягів укладених договорів та збору страхових премій.

На сьогоднішній день жодна комерційна організація не може розвивати фінансово-економічну структуру без аналізу показників ділової активності, оскільки дані показники забезпечують повну інформацію про майновий та фінансовий стан організації.

Здійснення аналізу ділової активності в системі управління надає можливість не тільки приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо пошуку, формування та ефективного використання ресурсного потенціалу виробничо-торговельних підприємств, а й виявляти резерви їх стійкого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності.

Провівши розрахунки ділової активності, ми матимемо можливість здійснити оцінку якості дебіторської та кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності активів:

$$k_{\text{оборот.активів}} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середньорічний обсяг активів}}, \quad (2.7)$$

$$k_{\text{оборот.активів}2019} = \frac{1090088}{(1913883 + 2053212)/2} = 0,54$$

$$k_{\text{оборот.активів}2020} = \frac{1213311}{(2053212 + 2157159)/2} = 0,57$$

$$k_{\text{оборот.активів.2021}} = \frac{1471785}{(2157159 + 2518108)/2} = 0,62$$

$$k_{\text{оборот.активів.2022}} = \frac{1513075}{(2518108 + 3056293)/2} = 0,54$$

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості:

$$k_{\text{оборот.КЗ}} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середньорічний обсяг КЗ}}, \quad (2.8)$$

$$k_{\text{оборот.КЗ2019}} = \frac{1090088}{(291725 + 318396)/2} = 3,57$$

$$k_{\text{оборот.КЗ2020}} = \frac{1213311}{(318396 + 275365)/2} = 4,08$$

$$k_{\text{оборот.КЗ.2021}} = \frac{1471485}{(275365 + 417092)/2} = 4,25$$

$$k_{\text{оборот.КЗ.2022}} = \frac{1513075}{(417092 + 538343)/2} = 3,16$$

Період погашення кредиторської заборгованості, днів

$$T_{\text{погаш.КЗ}} = \frac{360}{k_{\text{оборот.КЗ}}}, \quad (2.9)$$

$$T_{\text{погаш.КЗ2019}} = \frac{360}{3,57} = 100$$

$$T_{\text{погаш.КЗ2020}} = \frac{360}{4,08} = 88$$

$$T_{\text{погаш.КЗ2021}} = \frac{360}{4,25} = 84$$

$$T_{\text{погаш.КЗ2022}} = \frac{360}{3,16} = 113$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості:

$$k_{\text{оборот.ДЗ}} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середньорічний обсяг ДЗ}}, \quad (2.9)$$

$$k_{\text{оборот.ДЗ2020}} = \frac{1090088}{(329794 + 314726)/2} = 3,41$$

$$k_{\text{оборот.ДЗ2020}} = \frac{1213311}{(307955 + 329794)/2} = 3,76$$

$$k_{\text{оборот.ДЗ.2021}} = \frac{1471485}{(314726 + 445324)/2} = 3,87$$

$$k_{\text{оборот.ДЗ.2022}} = \frac{1513075}{(445324 + 420005)/2} = 3,49$$

Період погашення дебіторської заборгованості, днів

$$T_{\text{погаш.ДЗ}} = \frac{360}{k_{\text{оборот.КЗ}}}, \quad (2.10)$$

$$T_{\text{погаш.ДЗ2019}} = \frac{360}{3,41} = 105$$

$$T_{\text{погаш.ДЗ2020}} = \frac{360}{3,76} = 95$$

$$T_{\text{погаш.ДЗ2021}} = \frac{360}{3,87} = 93$$

$$T_{\text{погаш.ДЗ2022}} = \frac{360}{3,49} = 103$$

Розрахунки наведених показників подамо у вигляді табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Показники ділової активності АТ СК «Інго» за 2019-2022 рр.

Показник	Роки				Відхилення 2022 р. до 2020, +/-
	2019	2020	2021	2022	
Коефіцієнт оборотності активів	0,54	0,57	0,62	0,54	0
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,57	4,08	4,25	3,16	-0,41
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,41	3,76	3,87	3,49	+0,08
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	105	88	84	113	+8
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	100	95	93	103	+3

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

Проаналізувавши дані, наведені в табл. 2.8, можна зробити висновки про ділову активність АТ СК «Інго». Коефіцієнт оборотності активів не змінився протягом аналізованого періоду. Коефіцієнт оборотності дебіторської

заборгованості АТ СК «Інго» склав у 2022 р. 3,49 що на 0,08 більше значення оборотності активів у 2019 р. Щодо кредиторської заборгованості, то вона зменшилася на 0,41 і на кінець періоду склала 3,16, тобто зміни є зовсім незначними, що вказує на стабільність основних показників страхової компанії «Інго».

Проаналізувавши діяльність АТ СК «Інго» та підводячи загальний результат аналізу фінансового становища організації, можна сказати, що, незважаючи на зниження значень деяких показників, компанія досить ліквідна, оскільки практично всі розраховані показники вище нормативних, а, отже, організація відповідає за своїми зобов'язаннями.

2.3 Оцінка доходів, витрат, прибутку та рентабельності АТ СК «Інго»

Основна мета ведення господарської діяльності будь-якої комерційної організації різної сфери, галузі та виду економічної діяльності є отримання прибутку, який є основним результатом виробничої, торгової чи фінансової діяльності.

Прибуток – позитивна різниця між сумарними доходами (до неї відносять чистий дохід від реалізації товарів та послуг, відсоткові доходи тощо) та витратами на виробництво або придбання, зберігання, транспортування та збут цих товарів та послуг. Іншими словами, у грошах: $\text{Прибуток} = \text{Доходи} - \text{Витрати}$.

Основне джерело розвитку будь-якої компанії – прибуток, він займає вагоме місце у забезпеченні самофінансування підприємств, можливості яких визначаються тією мірою, наскільки доходи перевищують витрати.

Особлива увага до прибутку викликана чинною системою його розподілу, відповідно до якого підвищується зацікавленість підприємства у збільшенні не

тільки загальної суми прибутку, але особливо тієї частини, яка залишається у розпорядженні підприємства та використовується ним як основне джерело коштів, що спрямовуються на виробничий та соціальний розвиток, а також на матеріальне заохочення працівників відповідно до якості витраченої праці.

Удосконалення фінансових відносин передбачає залучення у господарський оборот вільних фінансових ресурсів підприємств, населення та підвищення ефективності їх використання [3, с. 85].

Прибуток створює умови або виступає як захисний механізм від банкрутства підприємства, забезпечує його конкурентоспроможність, у порівнянні з іншими аналогічними компаніями, а також підвищує ціну компанії на ринку [4, с. 251]

Однак аналізу показників прибутку недостатньо для того, щоб у повній мірі оцінити ефективність діяльності організації. В першу чергу, це пов'язано з тим, що в умовах інфляції показники прибутку не дозволяють отримати реальну оцінку ефективності діяльності організації, оскільки суттєве в абсолютному вираженні збільшення прибутку може виявитися не суттєвим по відношенню до приросту капіталу, обсягу продажу, витрат тощо [10, с. 211]. Саме тому багато авторів пропонують використовувати для оцінки ефективності функціонування господарської діяльності підприємства не прибуток, а показники рентабельності.

Показники рентабельності – це відносні характеристики фінансово-господарських результатів діяльності підприємства [11, с. 142]. Ці показники дають більш об'єктивну оцінку щодо ефективності роботи компанії за певний звітний період, а також вимірюють прибутковість компанії з різних сторін.

Прибутковість організації характеризується абсолютними та відносними показниками дохідності. Абсолютний показник – сума прибутку (доходів), відносний показник – рівень рентабельності.

Наступним етапом аналізу діяльності АТ СК «Інго» буде аналіз динаміки чистого фінансового результату (табл. 2.9)

Таблиця 2.9

Динаміка чистого фінансового результату АТ СК «Інго» у 2019-2022 рр.

Показники	Рік	Відхилення
-----------	-----	------------

	2019	2020	2021	2022	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %
Чистий зароблені страхові премії, тис. грн.	1090088	1213311	1471485	1512075	+421987	38,7
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	191712	191200	203525	219279	+27567	14,3
Валовий прибуток, тис. грн.	332580	371321	432102	633918	+301338	90,6
Інші операційні доходи, тис. грн.	46826	47159	78987	45778	-1048	-2,2
Адміністративні витрати, тис. грн.	92478	89073	107107	102016	+9538	10,3
Витрати на збут, тис. грн.	212001	235131	272486	291358	79357	37,4
Інші операційні витрати, тис. грн.	2800	12723	8357	18683	+15883	567,2
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	32159	58407	92492	71850	+39691	123,4

Продовження табл. 2.9

Інші фінансові доходи, тис. грн.	88435	124020	95175	203786	+115351	130,4
Інші доходи, тис. грн.	4382	2080	1190	1292	-3090	-70,5
Фінансові витрати, тис. грн.	39712	10787	18608	48758	+9046	22,7
Інші витрати, тис. грн.	6379	2896	2295	1661	-4718	-73,9
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	90529	163885	167714	245173	+154644	170,8
Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис. грн.	50200	71891	79854	86117	+35917	71,5
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	40329	71894	79854	159056	+118727	294,3

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

За даними табл. 2.9 бачимо, що у 2022 році, порівняно з 2019 роком, за рахунок зростання чистих страхових премій підприємства на 421987 тис. грн., чистий фінансовий результат АТ СК «Інго» зріс на 294,3% і склав 159056 тис. грн. прибутку. Доходи страховика зростають більшими темпами, ніж його витрати, і це призводить до щорічного збільшення прибутку.

Для того, щоби зрозуміти, які фактори найбільш суттєво вплинули на формування прибутку страхової компанії необхідно провести аналіз рентабельності діяльності підприємства.

Проведемо аналіз рентабельність активів та капіталу АТ СК «Інго».

Рентабельність активів:

$$R_A = \frac{\text{Чистий фінансовий результат}}{\text{Активи}} \times 100\%, \quad (2.11)$$

$$R_{A2019} = \frac{40329}{2053212} \times 100\% = 2,0\%$$

$$R_{A2020} = \frac{91991}{2157159} \times 100\% = 4,2\%$$

$$R_{A2021} = \frac{87860}{2518108} \times 100\% = 3,4\%$$

$$R_{A2022} = \frac{159056}{3056293} \times 100\% = 5,2\%$$

Рентабельність оборотних активів:

$$R_{OA} = \frac{\text{Чистий фінансовий результат}}{\text{Оборотні активи}} \times 100\%, \quad (2.12)$$

$$R_{OA2019} = \frac{40329}{1116002} \times 100\% = 3,6\%$$

$$R_{OA2020} = \frac{91991}{1302591} \times 100\% = 7,0\%$$

$$R_{OA2021} = \frac{87860}{1507727} \times 100\% = 5,8\%$$

$$R_{OA2022} = \frac{159056}{2117489} \times 100\% = 7,5\%$$

Рентабельність необоротних активів:

$$R_{HA} = \frac{\text{Чистий фінансовий результат}}{\text{Необоротні активи}} \times 100\%, \quad (2.13)$$

$$R_{HA2019} = \frac{40329}{937210} \times 100\% = 4,3\%$$

$$R_{HA2020} = \frac{91991}{854568} \times 100\% = 10,7\%$$

$$R_{HA2021} = \frac{87860}{1010381} \times 100\% = 8,6\%$$

$$R_{\text{НА}2022} = \frac{159056}{938804} \times 100\% = 16,9\%$$

Рентабельність основних засобів:

$$R_{\text{ОЗ}} = \frac{\text{Чистий фінансовий результат}}{\text{Основні засоби}} \times 100\%, \quad (2.14)$$

$$R_{\text{ОЗ}2019} = \frac{40329}{219326} \times 100\% = 18,3\%$$

$$R_{\text{ОЗ}2020} = \frac{91991}{220250} \times 100\% = 41,7\%$$

$$R_{\text{ОЗ}2021} = \frac{87860}{220949} \times 100\% = 39,7\%$$

$$R_{\text{ОЗ}2022} = \frac{159056}{241954} \times 100\% = 65,7\%$$

Рентабельність власного капіталу:

$$R_{\text{ВК}} = \frac{\text{Чистий фінансовий результат}}{\text{Власний капітал}} \times 100\%, \quad (2.15)$$

$$R_{\text{ВК}2020} = \frac{40329}{647011} \times 100\% = 6,2\%$$

$$R_{\text{ВК}2020} = \frac{91991}{711264} \times 100\% = 12,9\%$$

$$R_{\text{ВК}2021} = \frac{87860}{770560} \times 100\% = 11,4\%$$

$$R_{\text{ВК}2022} = \frac{159056}{958219} \times 100\% = 16,5\%$$

Зведемо розраховані вище дані у табл. 2.10

Таблиця 2.10

**Показники рентабельності активів та капіталу АТ СК «Інго»
за 2019-2022 рр.**

Показник	2019	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення	
					2022-2019	2022-2021
Рентабельність активів,%	2,0	4,2	3,4	5,2	+3,2	-0,8
Рентабельність оборотних активів	3,6	7,0	5,8	7,5	+3,9	-1,2
Рентабельність необоротних активів	4,3	10,7	8,6	16,9	+12,6	-2,1
Рентабельність основних	18,3	41,7	39,7	65,7	+47,4	+2,0

засобів, %							
Рентабельність власного капіталу, %	6,2	12,9	11,4	16,5	+10,3	-1,5	

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

Аналіз діяльності АТ СК «Інго» показав, що рентабельність активів за досліджуваний період збільшилася на 3,2%. Показник показує, що на гривню активів у 2022 р. було отримано 5,2 грн. прибутку, а це більше, ніж у 2019 р., де аналогічно отримано 2,0 грн. прибутку.

Рентабельність оборотних активів має тенденцію до зростання. Так, у 2022 р. на гривню оборотних активів АТ СК «Інго» отримало прибуток у розмірі 7,5 грн. щодо необоротних активів, то на кінець досліджуваного періоду АТ СК «Інго» отримало 16,9 грн. прибутку. Рентабельність основних засобів також зросла з 18,3% до 65,7%. Таке зростання вказує на ефективне використання ресурсів підприємства, що було спричинено зростанням чистого фінансового результату.

Рентабельність власного капіталу у 2022 р. склала 16,8%. Варто зазначити, що за середніми статистичними даними величина цього показника становить приблизно 10-12% (в США і Великобританії). Для інфляційних економік, таких як українська, показник повинен бути вищим. Ефективне значення даного коефіцієнта коливається від 0,12 до 0,2, понад 0,20 – відмінно. Відповідно у 2022 р. значення даного показника характеризуємо як відмінне, так як у 2019 р. та 2022 р. показник складав відповідно 6,2% та 16,5%. Тобто бачимо позитивну динаміку рентабельності власного капіталу АТ СК «Інго» за аналізований період.

Отже, усе вище представлене вказує на те, що фінансово-економічний стан підприємства стабільний.

Проведемо факторний аналіз рентабельності АТ СК «Інго». Вихідні дані для факторного аналізу рентабельності активів та власного капіталу подамо нижче у табл. 2.11

Вихідні дані для факторного аналізу рентабельності активів та власного капіталу АТ СК «Інго»

Показник	2021	2022	Відхилення, +/-
Рентабельність операційної діяльності, %	6,2	4,7	-1,5
Коефіцієнт оборотності активів	0,62	0,54	-0,08
Фінансовий леверидж	2,26	2,18	-0,09

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності.

Зміна рентабельності активів за рахунок прискорення їх оборотності склало:

$$\Delta RA (K_{oa}) = 6,2 \times (-0,08) = -0,496$$

Отже, за рахунок зменшення оборотності активів на 0,558 обороту економічна рентабельність АТ СК «Інго» у 2022 р. зменшилася на 1,5% порівняно з 2021 р.

Зміна рентабельності активів за рахунок зменшення рентабельності операційної діяльності склало:

$$\Delta RA (R_{\text{продажів}}) = -1,5 \times 0,54 = -0,810$$

За рахунок зменшення рентабельності операційної діяльності рентабельність активів погіршилася на 0,810%.

Отже, зниження рентабельності операційної діяльності виявило вплив на зміни рентабельності активів АТ СК «Інго».

Проведемо факторний аналіз рентабельності власного капіталу АТ СК «Інго» (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Факторний аналіз рентабельності власного капіталу АТ СК «Інго»

Показник	Підстановка значень	Результат
$\Delta R_{вк}(R_{\text{операційної діяльності}})$	$(-1,5) \times 0,62 \times 2,26$	-2,1018
$\Delta R_{вк}(K_{oa})$	$4,7 \times (-0,08) \times 2,26$	-0,8497
$\Delta R_{вк}(LR)$	$4,7 \times 0,54 \times 0,08$	0,2030
ΔROE	$(-2,1018) + (-0,8497) + 0,2030$	-2,7379

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності [30].

Таким чином, найбільший вплив на зміну рентабельності власного капіталу АТ СК «Інго» у 2022 р. порівняно з 2021 р. виявило зменшення рентабельності операційної діяльності. Зниження фінансового левериджу позитивно вплинуло на рентабельність власного капіталу

Аналіз рентабельності власного капіталу за допомогою моделі «Дюпон» дозволяє підготувати інформаційну базу для прийняття ефективних управлінських рішень щодо запобігання впливу негативних тенденцій у майбутньому та найбільш повному використанні виявлених резервів, вкладених у розвиток організації.

Для зростання ефективності джерел прибутку та підвищення рентабельності на АТ СК «Інго» варто провести такі заходи, як:

- систематично проводити ретельний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства;
- розробити заходи щодо зменшення часу, що витрачається на електронний документообіг;
- забезпечити виконання плану виробничо-економічних показників;
- посилити роботу щодо залучення сторонніх замовлень, здійснити маркетингові дослідження з метою залучення додаткових замовлень;
- збільшення зростання продуктивність праці.

Розглянуті резерви є стратегічними. Реалізація даних резервів пов'язані з перспективою існування підприємства. Щодо покращення якості послуг, то слід здійснювати еволюційний розвиток якісних характеристик, налагодити механізми швидкої зміни конструкції та технології, відпрацювати механізми проведення дослідження діяльності про конкурентів.

По тій причині, що системи якості, що базуються на вимогах міжнародних стандартів, знайшли своє поширення у міжнародній практиці та містять у собі концентрований досвід у частині управління якістю робіт, пропонується здійснювати роботи з розробці, впровадженні та сертифікації відповідно до міжнародних стандартів.

Висновки до розділу 2

В даному розділі було здійснено оцінку структури страхового портфеля АТ СК «Інго» та проведено аналіз показників фінансового стану страховика на основі його фінансової звітності за період 2019-2022 рр., зокрема розраховано та проаналізовано показники ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності досліджуваної компанії.

Проведене дослідження показало, що АТ СК «Інго» є прибутковою компанією, і її фінансово-економічний стан стабільний. Наступним етапом роботи є розробка комплексу заходів з покращення ефективності управління прибутком.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ АТ СК «ІНГО»

3.1 Зарубіжний досвід управління результатами страхової компанії та можливості його імплементації на вітчизняному страховому ринку

Відповідно до європейського спрямування інтеграції України, необхідно констатувати унікальність функціонування фінансового ринку, а саме однієї з його складових – страхування. Розвиток страхового ринку України зазнав суттєвих втрат після повномасштабного вторгнення росії в Україну, що призвело суттєвого зниження споживання страхових послуг та страхових полісів.

Досліджуючи європейський страховий досвід можна відмітити, що накопичення страхових компаній у європейських країнах складають до 70% засобів акумульованих у банківській системі країн. В Україні, страховий сектор перебуває в стадії розвитку, який повинен стати одним із пріоритетних в економічних аспектах політики держави виходячи зі стратегічних євро орієнтирів держави. Так, проблема платоспроможності страхових організацій України не втрачає своєї актуальності й дотепер, оскільки захист страхувальника від ризику неплатоспроможності страховика потребує особливої уваги. Вирішенням даної проблеми може стати впровадження директив Solvency II [47].

До 2009 року, коли в якості Директиви ЄС було прийнято концепцію Solvency II, довгі 36 років застосовувалися принципи Solvency I. Вона передбачала застосування лише стандартних формул для оцінки нормативів капіталу, який розраховувався як частка від технічних резервів без коригування на ринковий ризик. Залежно від юрисдикції, оцінка активів могла ґрунтуватися на балансовій вартості, а зобов'язань – на сумі, визначеній у момент реалізації поліса, яка не враховує ринкової вартості грошей. Очевидно, що цей підхід не міг повною мірою

відображати дійсний стан справ у компаніях, і в міру зближення та поглиблення взаємозалежностей між секторами економіки та формування єдиного ринку ЄС ставало очевидним, що потрібні зміни. Глобальне впровадження концепції Solvency II вже значно впливає на страховий ринок Євросоюзу [53].

Як зазначає НБУ, Директива Європейського Союзу Solvency II стосується насамперед розміру капіталу, який повинні мати страхові компанії, щоб зменшити ризик неплатоспроможності. Наступними кроками щодо посилення вимог до платоспроможності страховиків в Україні відповідно до цієї директиви будуть визначення порядку оцінки окремих категорій прийнятних активів та запровадження з 2027 року вимог до розрахунку капіталу платоспроможності й мінімального капіталу за базовим підходом для окремих категорій страховиків [31].

Нова концепція передбачає регулювання з упором на облік ризиків, властивих не всьому ринку загалом, а специфічних для конкретних компаній (так званий ризик-орієнтований підхід до регулювання страхового сектора). Якщо раніше страхова компанія у сенсі сукупності прийнятих ризиків сприймалася як деяка закрита сутність, що несе один великий ризик нестачі активів для покриття зобов'язань, то зараз ризики диверсифіковані та визначені в рамках основних аспектів діяльності – андеррайтинг, інвестиційна діяльність, аналіз надійності клієнтів та контрагентів.

Поточний режим регулювання українського ринку аналогічний європейському законодавству до введення Solvency II і поки що передбачає спрощений регуляторний режим.

Вітчизняний страховий ринок значною мірою концентрований – на 20 найбільших компаній припадає близько 80% зібраних страхових премій та 77% активів страхового сектора. В інвестиційному портфелі страхових компаній, як правило, переважають облігації та державні цінні папери.

У рамках поточного регуляторного режиму страхові організації складають річну та проміжну бухгалтерську (фінансову) звітність відповідно до галузевих

стандартів бухгалтерського обліку. Крім цього, передбачені щорічна актуарна оцінка діяльності та аудит річної бухгалтерської звітності та консолідованої фінансової звітності. Аналогічно банкам, страхові компанії мають наглядові форми звітності, необхідні до подання до НБУ. У частині пруденційних нормативів, поточним законодавством встановлено вимогу фактичного та нормативного розмірів маржі платоспроможності та їх співвідношення (фактичний не може бути меншим за нормативний).

Таким чином, страховий ринок України активно розвивається з тенденцією до консолідації. Поточний регуляторний режим не є ризик-орієнтованим і не має суттєвих можливостей для оцінки специфічних галузевих ризиків, властивих страховому бізнесу.

У рамках української фінансової системи страховий сектор є важливим елементом, і завдання підвищення його фінансової стабільності набуває високої значущості. Крім системотворчої мотивації, НБУ наголошує на необхідності підвищити довіру населення до страхової індустрії, а також підвищити прозорість та інвестиційну привабливість галузі. Встановлення якісно нових вимог до внутрішніх процедур оцінки ризику та розкриття інформації – один із механізмів досягнення цих цілей. Ще одним важливим аспектом є необхідність приведення вітчизняного страхового законодавства у відповідність до провідних світових практик. Це має вирішити одразу кілька завдань: зокрема, знизити репутаційні ризики та забезпечити узгодженість ризикової та управлінської звітності на консолідованому рівні у разі наявності у страхових компаній закордонних філій[31].

Цільова концепція регулювання страхового сектора, яку передбачається вибудувати за прикладом європейської Solvency II, передбачає підхід на основі трьох компонентів, аналогічний вимогам Базельського комітету з банківського нагляду [47].

Перша компонента – визначення кількісних вимог до капіталу – покликана сприяти точній ризик-орієнтованій оцінці достатності власних коштів страхової компанії на основі визначення значних ризиків та зв'язків між ними.

Друга компонента носить більшою мірою наглядний характер і орієнтована на вибудовування системи корпоративного управління в компанії на рівні, достатньому для регулятора, щоб зробити висновок про наявність прозорих та узгоджених внутрішніх систем оцінки ризиків та їх управління, систем внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю, актуарних функцій.

Нарешті, Третій компонент передбачає вимоги щодо регуляторної та управлінської звітності (як публічної, так і конфіденційної), у тому числі щодо її періодичності та формату.

При цьому НБУ заявляє про свій намір впровадження ризик-орієнтованого підходу до регулювання страхового сектора в наступній послідовності: Друга компонента, Перша компонента, Третя компонента.

За задумом Solvency II, як і відповідно до намірів НБУ, впровадження Другої компоненти в першу чергу призведе до налагодження внутрішніх процесів страхових компаній, таких як управління ризиками, встановлення лімітів ризиків, система внутрішнього аудиту, процеси делегування обов'язків у галузі ризик-менеджменту, процеси та стандарти формування звітності. В рамках впровадження Другої компоненти, зокрема, передбачається підготовка нормативних актів з вимогами до системи управління ризиками та капіталом, а також до системи внутрішнього контролю. Все це дозволить сформувати фундамент для реалізації Першої компоненти, а саме безпосередніх розрахунків, оцінки та аналізу поточного фінансового стану страхової компанії. Передбачається, що це можливо, завдяки вибору оптимальної методології та налагодження системи корпоративного управління відповідно до вимог Директиви Solvency II, адаптованої НБУ до умов українського ринку.

У рамках Першої компоненти Директива Solvency II вводить принцип поділу власних коштів страхових компаній залежно від рівня покриття ризику:

мінімальна вимога до капіталу (Minimum Capital Requirement – MCR) та вимога до капіталу для забезпечення платоспроможності (Solvency Capital Requirement – SCR). За аналогією з Базелем II, Solvency II зобов'язує страхові компанії безперервно підтримувати мінімальний розмір капіталу, що передбачає збереження платоспроможності компанії протягом одного року на рівні значущості 85%. У свою чергу, SCR є такою величиною коштів, володіння якої дозволить страховій задовольнити вимоги власників полісів з ймовірністю 99,5% (рис. 3.1).

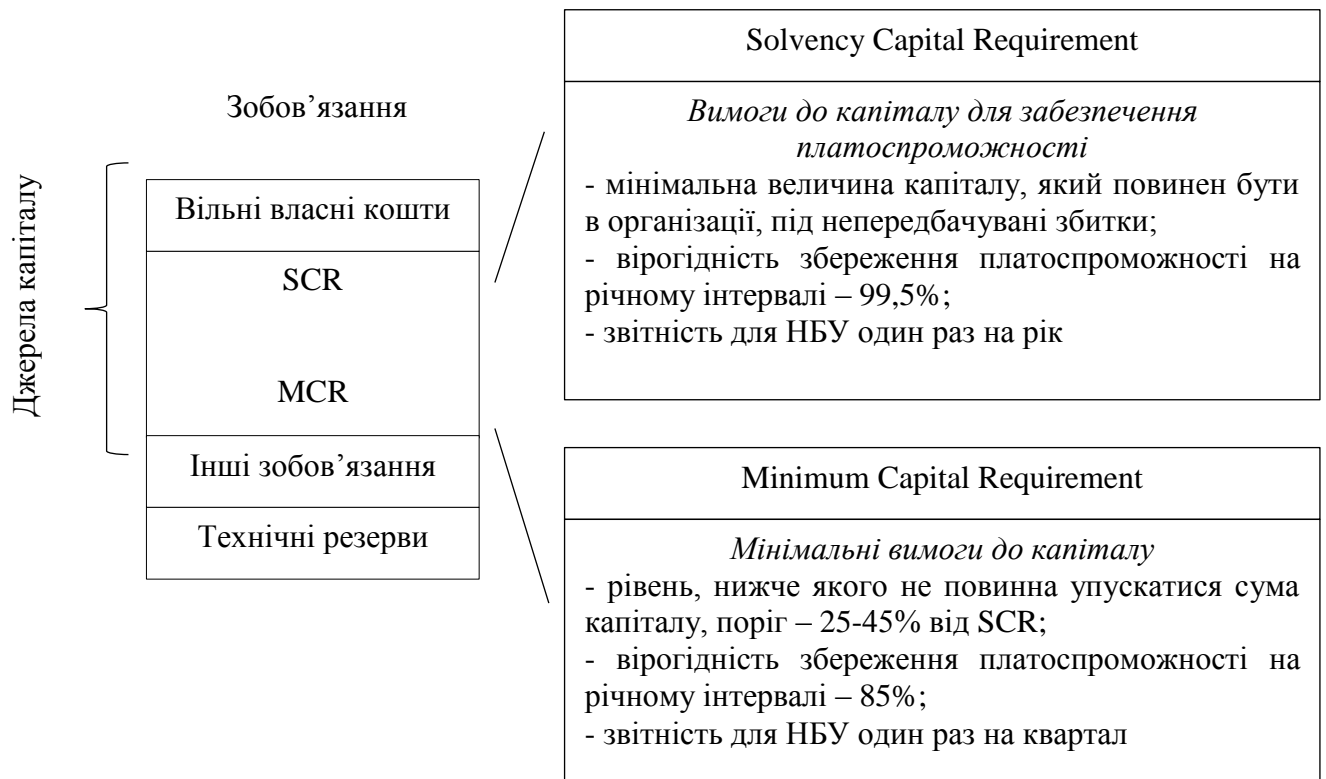

Рис. 3.1. Зобов'язання страхових компаній відповідно із Директивами Solvency II

Джерело: складено автором на основі [47].

При цьому порушення обох вимог призведе до негайного втручання регулятора: «пробиття» MCR загрожує відкликанням ліцензії на ведення страхової діяльності, тоді як невідповідність рівню SCR призведе до введення особливого

наглядного режиму для даної страхової та встановлення обмежень на використання вільних власних коштів.

Згадування рівнів значущості свідчить про необхідність застосування стохастичних методів лише на перший погляд. Насправді, на першому етапі Solvency II пропонує замінити ці обчислення на стандартизовані формули розрахунку. Для цього і MCR, і SCR декомпонуються у більш зручні в оцінці складові елементи.

У порівнянні з SCR, розрахунок мінімальних вимог до капіталу досить простий: його величина повинна перебувати в інтервалі від 25% до 45% величини SCR і дорівнює максимуму:

- абсолютної нижньої межі величини капіталу, який залежить від сегменту страхування та законодавчо закріплений у концепції;
- лінійної комбінації чистих страхових премій за попередні 12 місяців, технічних резервів і ризику капіталу, розрахованих окремо для life і non-life страхування за вирахуванням перестраховання.

У свою чергу SCR має більш комплексну структуру, що складається з трьох елементів:

- покриття базових ризиків (Basic Solvency Capital Requirement – BSCR)
- ризиків, пов'язаних безпосередньо зі страховою та інвестиційною діяльністю;
- покриття операційного ризику, не врахованого у BSCR;
- зменшені поправки, що відображає потенційний ефект скорочення непередбачених збитків за рахунок страхових резервів та відстрочених податкових зобов'язань.

Ця структура покликана уникнути подвійного обліку ризиків і виправити один з головних недоліків Solvency I – відсутність адаптації вимог до капіталу під ризику, специфічні для конкретної страхової, що, очевидно, робить її надзвичайно вразливою, наприклад, у разі настання подій, що призводять до різких змін трендів поведінкових характеристик клієнтів, а також зниження показників фінансових ринків. Так, Solvency II пропонує виділяти 6 основних типів ризику: 3

андеррайтингові (life, non-life та медичне страхування), кредитний, ринковий та ризик нематеріальних активів (рис. 3.2).

Методологія розрахунку величини кожного з цих ризиків детально опрацьована в концепції та, загалом, передбачає комбінування величин очікуваних та отриманих премій, технічних резервів, а також безлічі регіональних коефіцієнтів. Проте всі параметри, що використовуються у обчисленнях, оцінені для реалій страхового ринку ЄС. У зв'язку з цим НБУ проводить Кількісні дослідження для більш точного калібрування стандартних значень.

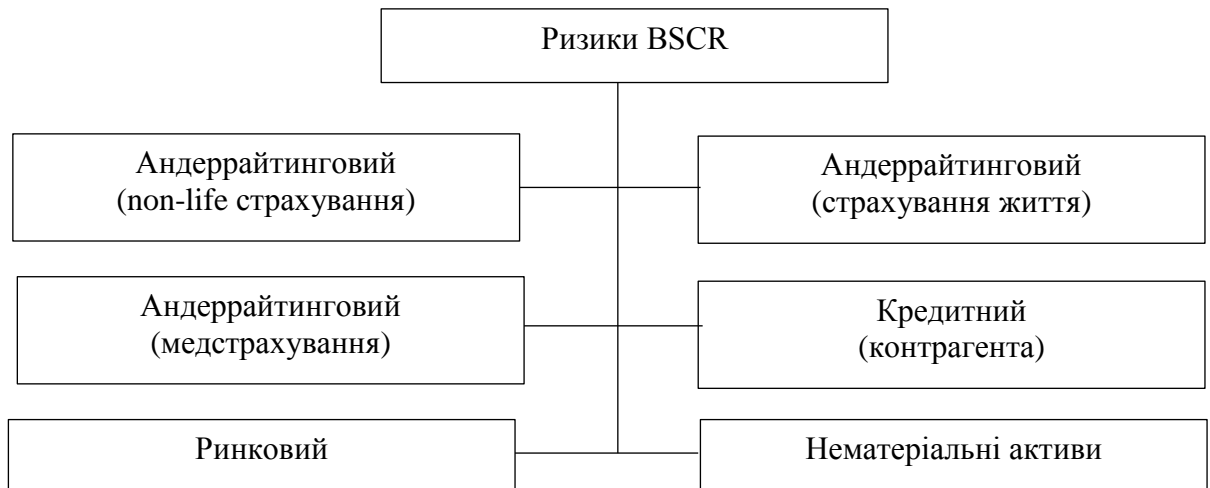

Рис. 3.2. Типи ризиків відповідно BSCR

Джерело: складено автором на основі [47].

Окремий акцент необхідно зробити на аналізі ринкового та кредитного ризиків. На відміну від андеррайтингових ризиків, масштаб яких можна порівняти для різних країн, ці ризики виявляються підвищеними в умовах українського фінансового ринку, що розвивається. Більше того, вони становлять особливий інтерес як аспекти, кількісна оцінка яких, з одного боку, вимагає використання досить складного математичного апарату, а з іншого – є областю, в якій фінансовий ринок має достатню експертизу для успішного застосування власних методик.

Майбутнє впровадження Першої компоненти спричинить, таким чином, значні зміни в обчислювальних процесах, властивих українським страховим компаніям, а також налаштування нових процесів.

Вимоги до страхових компаній щодо внутрішніх процесів та систем управління ризиками явно і неявно сформульовані в частині Другої компоненти концепції Solvency II. Насамперед, слід зазначити, що ризик-орієнтований підхід до управління компанією – це підхід передбачуваний, на перспективу. Принцип виділення значних ризиків та покриття їх капіталом означає досконале розуміння власного бізнесу та ринкової кон'юнктури, а також здатність до гнучких змін. Водночас поточні внутрішні процеси страхових компаній орієнтовані на спрощений регуляторний режим, а отже, менш функціональні [47].

Орієнтація на оцінку ключових ризиків визначається вдосконаленням та автоматизацією повного циклу бізнес-процесів діяльності, від ціноутворення (у тому числі оцінки андеррайтингових ризиків) до аналізу портфеля інвестицій та кредитного рейтингу контрагентів. Удосконалення обумовлено впровадженням якісно нового підходу до оцінки ризиків, у тому числі виділенням значимих, а також необхідністю інтеграції цього процесу у загальну логіку функціонування компанії, у тому числі в частині процесів підготовки даних, стратегічного планування, формування звітності, внутрішнього аудиту, що на практиці може означати і налаштування ряду певних процесів з нуля. Необхідність автоматизації обґрунтовується загальною складністю підходів Solvency II, великим необхідним обсягом даних та суттєвим математичним апаратом, а також міркуваннями щодо важливості швидкодії системи виконання розрахунків, що нереалізовано без відповідного рівня технічного оснащення.

З урахуванням сказаного вище, особливе значення набуває питання вибору технологічної платформи для вирішення задачі автоматизації внутрішніх процесів відповідно до концепції Solvency II. Розрахунки величини ризиків за стандартизованим підходом у рамках Першої компоненти, самі по собі непрості та громіздкі, доповнюються прогнозуванням фінансових та балансових статей та

стрес-тестуванням у рамках Другої компоненти та формуванням налаштованих звітів необхідного рівня деталізації відповідно до Третьої компоненти. Вирішувати таке завдання необхідно комплексно, з урахуванням можливого посилення пруденційного режиму, і навіть можливості використовувати внутрішні моделі з метою оцінки достатності власні кошти, використання яких може вимагати вищого рівня автоматизації, ніж стандартизований підхід.

Саме технологічна платформа буде свого роду «місцем зустрічі» ризикової, актуарної та андеррайтингової функцій у страховій компанії, сприяючи таким чином успішному виконанню стратегічних завдань та відповідності найвищим вимогам регулятора.

3.2 Розробка комплексу заходів з покращення ефективності управління фінансовими результатами АТ СК «Інго»

З метою підвищення фінансових результатів АТ «СК Інго» пропонується реалізувати комплекс заходів, основою яких є впровадження нових перспективних страхових продуктів.

Вивчення портфеля страхових продуктів, запропонованих АТ «СК Інго», дозволило припустити, що страховій компанії доцільно розвивати такий напрямок як страхування ризику втрат від скасування заходу. Цей висновок ґрунтується на аналізі продуктів, що реалізуються провідними вітчизняними страховими компаніями. Зокрема, страховими компаніями «Альфа Страхування», «Ультра Альянс», «Опіка», «Надійна» вже досить тривалий час пропонується продукт, що передбачає захист від ризику втрат, пов'язаних зі скасуванням запланованих заходів. Причому цей страховий продукт пропонується юридичним особам. Зазвичай споживачами такого роду страхових продуктів є компанії, які при здійсненні своєї діяльності стикаються з ситуаціями, коли з незалежних від них причин виявляється під загрозою реалізація якогось заходу, в який були вкладені

певні кошти. Це може статися як через погіршення фінансового стану контрагентів та партнерів, так і внаслідок форс-мажорних ситуацій, пов'язаних із пошкодженням або втратою обладнання/нерухомості. Ризики компаній, що організують заходи, у цій сфері особливо високі. Як правило, організатор заходу задовго до події починає нести витрати: укладати контракти, виплачувати зарплату працівнику та гонорари артистам, оплачувати виготовлення реквізиту та необхідного обладнання. І якщо захід з тієї чи іншої причини скасовується, то джерелом для відшкодування понесених витрат є страхове відшкодування.

Вивчення пропозицій страхових компаній у даній сфері дозволило зробити висновок, що такі страхові продукти користуються попитом. Разом з тим потенціал їх розвитку не є вичерпаним. Зокрема, цей продукт не набув поширення для споживачів – фізичних осіб. У зв'язку з цим АТ СК «Інго» пропонується вийти на страховий ринок із пропозицією страхового продукту для фізичних осіб, який передбачає страхування від ризику втрат, пов'язаних зі скасуванням весільних урочистостей. На момент виходу на страховий ринок із цим страховим продуктом у АТ СК «Інго» конкурентів немає. Непристосованість існуючих продуктів у цій сфері, які застосовуються переважно юридичними особами, для весільних заходів, а також відсутність реклами та ефективних каналів дистрибуції дають можливість зайняти АТ СК «Інго» провідну роль на даному сегменті страхового ринку.

Отже, в АТ СК «Інго» пропонується запровадити новий страховий продукт – «Страхування від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу». У якості страхувальників розглядаються самі наречені або треті особи (наприклад, батьки). Таким чином, якщо в момент підтвердження згоди на укладання шлюбу одна сторона вирішує відмовитись від укладання шлюбу (ініціатором може бути як наречений, так і наречена), потерпілій стороні буде виплачено страхове відшкодування.

У якості каналу дистрибуції (страхових агентів) пропонується розглядати агенції, що надають послуги з організації весільних урочистостей. При цьому найкращим способом впровадження даного страхового продукту на ринок

вважається поширення страхових полісів через весільні агенції, які безпосередньо займаються проведенням урочистостей різного рівня. Зокрема, а в київському регіоні на початок 2022 р. ще до повномасштабного вторгнення росії існувало понад 200 компаній, що надавали послуги весілля під ключ. Ефективність запровадження цього страхового продукту проаналізовано у п. 3.3 цієї випускної роботи.

Наступною сферою, у межах якої доцільно розширити лінійку пропонованих АТ СК «Інго» страхових продуктів, є сфера аграрного страхування. Донедавна вітчизняним сільськогосподарським товаровиробникам пропонувався дуже обмежений асортимент страхових продуктів з аграрного страхування, що певною мірою негативно позначилося на їхній страховій активності. Враховуючи специфіку страхування врожаю сільськогосподарських культур, страхові продукти з цього виду страхування доречно поєднувати у дві групи – класичні та індексні.

Класичні види страхування – це страхування поіменних ризиків та комплексне (мультиризикове) страхування). Головна відмінність між цими ризиками полягає у переліку ризиків, що охоплюються відповідними страховими продуктами. Якщо комплексне страхування забезпечує захист від повного спектру ризиків, то страхування поіменних ризиків – від одного або кількох ризиків на вибір страхувальника. Зокрема, у вітчизняній практиці найпоширенішим є страхування врожаю сільськогосподарських культур від граду та вогню.

Порівняно з комплексним страхуванням урожаю сільськогосподарських культур страхування від поіменних ризиків проводиться за значно нижчими тарифами, проте цей страховий продукт не забезпечує страхового захисту у разі настання непередбачених страховим договором ризиків. Тому у разі, коли врожай сільськогосподарської культури може суттєво знизитися через вплив багатьох ризиків, доцільніше укласти договір мультиризикового страхування, хоча він має значно вищу вартість. У зв'язку з цим комплексне страхування врожаю сільськогосподарських культур є одним із найдорожчих страхових продуктів,

тому сільгоспвиробники мають право на державну підтримку при сплаті страхових премій [35].

Особливістю мультиризикового страхування врожаю сільськогосподарських культур є вимога страхувати весь масив культури. Страхові відшкодування здійснюються лише за умови, якщо врожай з усіх полів культури буде нижчим від заздалегідь узгодженого рівня. Це означає, якщо врожай на одному полі загинув, але загальна врожайність культури перебуває на рівні страхової врожайності, то страхове відшкодування не буде виплачено страхувальнику.

Зазвичай застосовується франшиза (10-50% від страхової суми, найчастіше у вигляді 30%). Оцінка врожайності здійснюється до збирання врожаю сільськогосподарської культури; причому врожайність визначається за біологічною врожайністю чи методом контрольного збору. Суттєві недоліки комплексного страхування врожаю сільськогосподарських культур пов'язані зі складною процедурою визначення розміру збитків, відсутністю єдиних стандартів та непрозорістю розрахунку страхової суми та страхового відшкодування, що є джерелом шахрайських дій.

Частково усунути ці недоліки можна, використовуючи переваги індексного страхування. На українському ринку відповідні страхові продукти з'явилися нещодавно і нині лише незначна кількість компаній пропонують їх для вітчизняних сільгосп товаровиробників. Тим не менш, у світовій практиці індексне страхування розглядається як гідна альтернатива традиційним страховим продуктам з агрострахування, оскільки є простішими та дешевими [35].

У зв'язку з цим у лінійку страхових продуктів АТ СК «Інго» пропонується запровадити новий перспективний страховий продукт «Індексне страхування врожайності окремих сільськогосподарських культур». Індекс врожайності (страйк) – це середній рівень урожаю, який було отримано у певному регіоні протягом тривалого часу (10-30 років). Він розраховується лише на рівні адміністративної регіональної одиниці (район). Страхування сільськогосподарських культур за регіональним індексом урожайності передбачає

виплату страхового відшкодування у разі, якщо середня врожайність за поточний рік у певному регіоні досягає позначки нижче за середній багаторічний рівень.

Для страхування за індексом врожайності необхідно володіти інформацією про фактичну врожайність у цій місцевості, з якої розраховується середня фактична врожайність, середній індекс врожайності за рік і середній індекс врожайності. Страхове відшкодування виплачується у разі зниження врожайності загалом регіону і залежить від рівня врожайності у конкретному господарстві. Фактично пропонований страховий продукт є захистом від катастрофічних погодних явищ, що впливають на стан культури на всіх або більшій частині полів у районі. Для визначення збитків оперують інформацією державної статистичної служби про середню врожайність у районі. Якщо фактична врожайність нижча за страхову врожайність, зазначену в договорі, то страхова компанія виплачує відшкодування, виходячи з обумовленої вартості одиниці продукції.

Підсумовуючи особливості страхування врожаю сільськогосподарських культур за індексом урожайності, доцільно відзначити його переваги:

по-перше, прозорість та відсутність неправдивої інформації, оскільки збитки оцінюються в цілому по району, а страхові виплати проводяться з урахуванням історичних даних незалежного органу – гідрометеорологічного центру;

по-друге, легкість адміністрування (страхова компанія здійснює виплати автоматично з оформленням мінімальної кількості документів);

по-третє, висока ефективність для малих господарств, які не мають інформації щодо врожайності на підприємстві за тривалий час;

по-четверте, забезпечення страхового захисту врожаю сільськогосподарських культур від усіх ризиків;

по-п'яте, можливість міжнародного перестрахування ризиків.

Здійснимо прогноз ефективності від запровадження страхового продукту під назвою «Страхування від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу».

Страхова премія – плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний сплатити АТ СК «Інго» відповідно до договору страхування. Вона включатиме не лише страхування від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу, що надається страховою компанією, а й оплату послуг страхового агента – агентства (близько 30% вартості послуги страхової компанії). Вартість полісу залежатиме від масштабу весільного заходу.

Програму можна реалізувати у форматі коробкового страхового продукту, надаючи страхувальнику на вибір кілька опцій (табл. 3.1). У випадку, якщо страхувальник бажає збільшити страхову суму андеррайтери можуть коригувати страховий тариф, і відповідно обсяг страхової премії.

Таблиця 3.1

Опції договору щодо страхового продукту «Страхування від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу»

Опції договору страхування	Страхова премія, %	Страхова сума, тис. грн
А	5	100
Б	3	200
В	2	1000

Джерело: складено автором

Передбачається, що в перший рік впровадження продукту 1% осіб, які збираються провести весільний захід, вирішать користуватися послугою. За даними звіту Управління записами актів цивільного стану у 2022 році у Києві було зареєстровано 29768 шлюбів.

Якщо у 2023 році кількість шлюбів залишиться на колишньому рівні, то кількість страхових полісів, виданих за вищевказаних умов, може становити:

$$29768 \times \frac{1}{100} = 298 \text{ од.}$$

Передбачається, що найбільшою популярністю користуватиметься поліс категорії «А» (60% від загальної кількості). Відповідно, на поліс категорії «Б» – 30%, на поліс категорії «В» – 10%. У цьому випадку сукупність страхових премій за період дорівнюватиме:

$$D = 298 \times \frac{60}{100} \times 100 \times \frac{5}{100} + 298 \times \frac{30}{100} \times 200 \times \frac{3}{100} + 298 \times \frac{10}{100} \times 1000 \times \frac{2}{100}$$

$$= 2026,4 \text{ тис. грн}$$

Винагорода весільних агенцій складе 30% від суми отриманих страхових премій АТ СК «Інго»:

$$894 \times \frac{30}{100} = 268,2 \text{ тис. грн}$$

Витрати щодо реалізації цього страхового продукту складаються з витрат на рекламу та інших витрат, що включають заробітну плату співробітників, оренду офісу, податки, представницькі витрати тощо. У рік на одного працівника страхової компанії припадає близько 300 договорів, отже, укладання 966 договорів необхідно 3 штатних одиниці. Середній розмір оплати праці (з нарахуваннями) становить близько 20000 грн. Отже, на оплату праці буде витрачено суму, що дорівнює:

$$20 \times 3 \times 12 = 720 \text{ тис. грн}$$

10% від витрат на оплату праці (72 тис. грн) приймаємо як інші витрати.

Вартість однієї сторінки іміджевої статті, включаючи невеликий модуль з адресним блоком та логотипом (розмір модуля – не більше 1/4 смуги) + розміщення на сайті журналу Бізнес-леді life – 6400 грн. Приблизна вартість реклами у весільних журналах, які поширюються в РАГСax – 600 грн. за кожен номер із 10. Разом витрати на рекламу:

$$6,4 \times 12 + 0,6 \times 10 = 82,8 \text{ тис. грн}$$

За статистикою за рік відміняється 1% запланованих заходів

$$298 \times \frac{1}{100} = 2,98 \approx 3$$

Страхова сума на ці 3 страхові випадки, складає:

$$3 \times \frac{60}{100} \times 100 + 3 \times \frac{30}{100} \times 200 + 3 \times \frac{10}{100} \times 1000 = 660 \text{ тис. грн}$$

Таким чином, сумарні витрати у рік складають:

$$B = 660 + 268,2 + 720 = 1648,2 \text{ тис. грн}$$

Тоді прибуток складе:

$$\Pi = 2026,4 - 1648,2 = 378,2 \text{ тис. грн}$$

Таким чином, страхування від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу – це продукт з дуже високою рентабельністю:

$$P = \frac{\Pi}{P} = \frac{378,2}{1648,2} = 0,229 = 22,9\%$$

Отже, впроваджувати даний продукт з метою підвищення прибутку, який отримує АТ СК «Інго» доцільно.

Здійснимо прогноз ефективності від застосування страхового продукту під назвою «Індексне страхування врожайності окремих сільськогосподарських культур».

Ефективність можливого застосування індексного страхування врожаю зернових нами розглянуто на прикладі сільськогосподарських підприємств Київської області за даними 2022 року. З цією метою. Рівень врожайності зернових культур у середньому району визначався по сільськогосподарським організаціям. Далі було розраховано розмір страхової премії, яка підлягає сплаті під час укладання договору індексного страхування врожаю. Під час розрахунку страхової премії з індексного страхування врожаю зернових у районах Київської області використовувалися дані 2022 року.

Витрати проведення індексного страхування значно нижчі, ніж при традиційному страхуванні. Це пов'язано з тим, що до страхового тарифу не включаються витрати на оцінку ризику щодо кожного страхувальника, а проводиться загальний аналіз урожайності в районі. У зв'язку з цим тарифи з індексного страхування врожаю будуть нижчими за діючі тарифні ставки. Середні тарифні ставки по Київській області при традиційному страхуванні зернових становлять 6-8%. У зв'язку з цим за індексним страховим продуктом пропонується використовувати ставку у розмірі 6%.

Рівень страхового забезпечення згідно з міжнародним досвідом може коливатися від 70 до 90%. Безперечна франшиза в аналогічних страхових

продуктах не використовується. На основі цього страхове забезпечення визначили у вигляді 80% з нульовим рівнем безумовної франшизи. Таким чином, для розрахунку страхової премії було використано такі дані: рівень страхового захисту – 80%, рівень безумовної франшизи – 0%, тарифна ставка – 6.

Провівши відповідні розрахунки, було встановлено, що середня сума страхової премії складає 108,7 на 1 га угідь.

Далі була розрахована ціна відшкодування, яка показує, яка сума страхового відшкодування припадає на одиницю зниження врожайності нижче рівня страйка. Вона визначалася шляхом розподілу страхової суми між страйком та лімітом. У якості ліміта було визначено мінімальну врожайність по району за період дослідження. При наближенні фактичної врожайності до показника ліміту сума страхового відшкодування зростатиме. У тому випадку, якщо фактична врожайність дорівнюватиме ліміту або знизиться нижче за його позначку, за договором страхування повинна виплачуватись вся страхова сума в повному обсязі.

Фактична врожайність 2021 року в деяких районах була нижчою за рівень страйку, що говорить про наявність страхового випадку. Якщо розмір фактичної врожайності знизився нижче за рівень ліміту, у цьому випадку страхувальник отримує повний обсяг страхової суми. Якщо врожайність не перевищує рівень ліміту, слід розрахувати страхове відшкодування.

Для цього необхідно знайти відхилення фактичної врожайності від показника страйка та помножити його на ціну повернення.

Звідси, середня сума страхового відшкодування – 94,2 грн. на 1 га угідь.

Аналіз застосування індексного страхування на прикладі районів Київської області показав, що середній розмір страхової премії при страхуванні зернових у господарствах районів (108,7 грн. на 1 га угідь) вище за середній розмір можливої страхової виплати (94,2 грн. на 1 га угідь). Таким чином, ця обставина сприятиме зростанню фінансових результатів. Рентабельність під час запровадження цього страхового продукту прогнозується на рівні:

$$P = \frac{108,7 - 94,2}{94,2} = 0,153 = 15,3\%$$

Підсумовуючи вищевикладене, можна з упевненістю сказати, що запропонований страховий продукт не лише значно знизить витрати на супровід договорів страхування в АТ СК «Інго», а й дозволить сільськогосподарським товаровиробникам у найкоротший термін отримати страхове відшкодування.

3.3 Ефективний розвиток страховика в контексті запровадження методики оцінки стану управління фінансовими результатами діяльності

На сьогоднішній день практичне управління фінансовими результатами страховиків здійснюється здебільшого емпірично, комплексне уявлення про керуючі параметри та очікувані результати присутнє не завжди. Про це, зокрема, свідчить аналіз нормативних актів у сфері організації страхової справи. Представлені в них інструменти та окремі моделі забезпечення фінансової стійкості страховика – мінімальний розмір статутного капіталу, нормативний розмір маржі платоспроможності, вимоги про склад та структуру розміщення коштів страхових резервів та власні кошти страховиків не завжди знаходять раціональне пояснення з погляду ефективності управління фінансовими результатами страхових компаній.

На нашу думку, управління фінансовими результатами страхової компанії має починатися з якісного планування кількісних та вартісних показників фінансово-господарської діяльності (бюджетування), оскільки після закінчення звітного періоду цілеспрямований вплив на його показники вже неможливий. Нами пропонується процес управління фінансовими результатами страховика (рис. 3.3).

Проте практична реалізація даного алгоритму наштовхується на низку питань. Головне серед них – за допомогою якого показника може бути виміряна фінансова стабільність.

Крім того, на сьогоднішній день слабо опрацьовані питання, що стосуються всіх лінійних блоків представленого алгоритму – оптимізації страхового та інвестиційного портфеля, оцінки страхових резервів, аналізу та коригування поточної діяльності, а головне, організації бюджетування страховиків, у рамках якого із застосуванням заданих початкових параметрів оцінюються суми страхових премій, страхових виплат, витрат страхової компанії.

Рис. 3.3. Алгоритм управління фінансовими результатами страховика

Джерело: складено самостійно

При узагальненні результатів аналітичних розрахунків іноді складно дати загальну оцінку фінансового рівня стійкості страхової організації. Це пов'язано із тим, що для її характеристики рекомендується використовувати безліч показників із різноспрямованою динамікою. Для подолання цих складнощів можна

застосувати методику інтегрального бального ступеня фінансової стійкості, при якій виділяються кілька рівнів стійкості фінансового стану:

I рівень характеризується високою фінансовою стійкістю, що гарантує своєчасне та повне погашення всіх зобов'язань.

II рівень – фінансова стійкість страховиків загалом близька до оптимальної, але по окремих коефіцієнтах допущено певне відставання. Але ці компанії не сприймаються як ризиковані.

III рівень – задовільний фінансовий стан, що характеризується слабкістю фінансових показників. Загрози втрати коштів немає, але можливість виконання у термін всіх зобов'язань сумнівна.

IV рівень – нестійке фінансове становище з незадовільною структурою балансу та платоспроможністю на нижній межі допустимого значення. Таким страховикам необхідно терміново відновлювати рівень платоспроможності та проводити реструктуризацію балансу.

V рівень – кризовий стан. Компанії практично неплатоспроможні, основні показники знаходяться нижче за нормативний рівень. Представимо наведені вище рівні стійкості страховика у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Рівні фінансової стійкості страхової організації

Критерій	Стан				
	I рівень	II рівень	III рівень	IV рівень	V рівень
Платоспроможність	$\text{МПф/МПн} \geq 1,3$	$\text{МПф/МПн} \geq 1,3$	$1 \leq \text{МПф/МПн} < 1,3$	$0,7 \leq \text{МПф/МПн} < 1$	$\text{МПф/МПн} < 0,7$
Ліквідність	$\text{Кзл} > 1,5$ $\text{Кшл} > 1$	$\text{Кзл} > 1,5$ $\text{Кшл} > 1$	$\text{Кзл} \geq 1,5$ $0,5 < \text{Кшл} < 1$	$0,2 < \text{Кшл} < 0,5$ $\text{Кзл} < 1,5$	$\text{Кшл} < 0,2$ $\text{Кзл} < 1,5$
Фінансова стійкість	$\text{Увк} > 0,25$ $\text{Кфп} > 1$	$0,20 < \text{Увк} \leq 0,25$ $0,8 < \text{Кфп} \leq 1$	$0,15 < \text{Увк} \leq 0,2$ $0,5 < \text{Кфп} \leq 0,8$	$\text{Увк} = 0,15$ $\text{Кфп} = 0,5$	$\text{Увк} < 0,15$ $\text{Кфп} < 0,5$

Рентабельність	$Ra > Cr$ $Rvk > 6$	$0 < Ra \leq Cr$ $Rvk > 6$	$0 < Ra \leq Cr$ $0 < Rvk \leq 6$	$Ra < 0$ $Rvk < 0$	$Ra < 0$ $Rvk < 0$
Структура балансу	$KPFA > P3$ + $K3$	$KPFA < TP + K3 <$ $KPFA +$ $CPFA$	$KPFA < TP$ + $K3 < \Phi A$ $CPFA >$ $DPFA$	$KPFA < TP$ + $K3 < \Phi A$ $CPFA <$ $DPFA$	$\Phi A < TP +$ $K3 < \Phi A +$ HFA
Умовні позначення: МПф, МПн – відповідно фактична та нормативна маржа платоспроможності; Кшл, Кзл – відповідно коефіцієнт швидкої та загальної ліквідності; Кмвк – коефіцієнт маневреності власного капіталу; КФА – коефіцієнт фінансової автономії; Ра, Рвк - відповідно рентабельність активів та власного капіталу; Ср - ставка рефінансування; КРФА - короткострокові фінансові активи; РЗ - резерв збитків; ТР – технічні резерви; КЗ - кредиторська заборгованість; КРФА - середньострокові фінансові активи; ДРФА - довгострокові фінансові активи; ФА – фінансові активи; НФА – нефінансові активи.					

Джерело: складено самостійно

Складовими елементами методики є:

- система показників за кожним критерієм фінансової стійкості страхових організацій;
- ранжування критеріїв із зазначенням верхніх та нижніх меж їх значень;
- визначення рівня стійкості організацій.

Перший критерій – це платоспроможність, основним показником якої прийнято вважати маржу платоспроможності, що визначає, наскільки вільні активи, що є у розпорядженні страхової компанії, покривають нормативний розмір. Страхова організація вважається платоспроможною за цією ознакою, якщо виконується умова: $МПф/МПн \geq 1,3$. Ця умова застосовна для I та II рівнів фінансової стійкості.

При III рівні платоспроможність носить змінний характер, і у цьому разі фактична маржа платоспроможності перевищує нормативний рівень, але менше ніж 30%. Таке може статися із випадковим причин, хоча загалом страхова компанія працює на ринку бездоганно.

Законодавчо не встановлено крайню нижню межу показника. Вважаємо, що значення фактичної маржі платоспроможності нижче нормативної, але не менше,

ніж на 30% може бути такою межею. Це припущення умовне, оскільки для уточнення нижньої межі необхідний ретельний аналіз страхових компаній, ліцензії яких відкликано. Звідси для IV стадії фінансової стійкості відхилення фактичної маржі платоспроможності від нормативної знаходиться в межах 0,7-1,0, для V стадії менше 0,7.

Наступним критерієм класифікації стадій фінансової стійкості є ліквідність страхового підприємства, що визначається коефіцієнтами швидкої та загальної ліквідності.

При I рівні фінансової стійкості всі показники ліквідності більші за нормативні значення (1,5 – для коефіцієнта загальної ліквідності, 1 – для коефіцієнта швидкої ліквідності).

При II рівні показники ліквідності більші або дорівнюють нормам. Готівкових коштів для виплат зобов'язань у страхової компанії достатньо.

При III рівні фінансової стійкості межах норми залишається лише один коефіцієнт загальної ліквідності. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності менше нормативного, що свідчить про погіршення ліквідності внаслідок нестачі коштів чи цінних паперів.

При IV рівні коефіцієнти ліквідності перебувають нижче нормативних. У цій ситуації забезпечення кредиторської заборгованості погашуваної дебіторської заборгованості є сумнівним.

V рівень відрізняється від попереднього тим, що, крім низьких значень показників, виявлено постійне та прогресуюче падіння коефіцієнтів нижче нормативного.

Наступний критерій – структура балансу. Фінансова рівновага організації досягається, якщо нефінансові активи покриваються власним капіталом, а фінансові – позиковим.

При I рівні фінансового стану страховика короткострокові фінансові активи (короткострокові цінні папери, кошти, депозити в банках) повинні перевищувати

суму резерву збитків та кредиторську заборгованість з операцій страхування та іншими кредиторами.

При II рівні сума страхових резервів та кредиторської заборгованості може бути більшою за короткострокові фінансові активи, але має бути менше суми короткострокових та середньострокових фінансових активів.

При III рівні технічні резерви та кредиторська заборгованість мають покриватися фінансовими активами, але у структурі фінансових активів переважають середньострокові фінансові активи над довгостроковими.

При IV рівні, навпаки, у структурі фінансових активів переважають довгострокові фінансові активи. Проте страхова компанія ще в змозі покрити свої термінові зобов'язання і кредиторську заборгованість засобами фінансових активів.

На V стадії стійкості фінансових активів вже не вистачає для погашення термінових зобов'язань та кредиторської заборгованості, і потрібна реалізація нефінансових активів.

До наведеної концепції стадій фінансового стану можна додати ще два критерії – «фінансова стійкість», «ефективність використання активів».

Для характеристики фінансової стійкості візьмемо два основні коефіцієнти.

1. Рівень власного капіталу (РВК), що характеризує ступінь фінансової незалежності організації від залучених джерел:

$$P_{\text{ВК}} = \frac{\text{ВК}}{\text{А}}, \quad (3.1)$$

де ВК – величина власного капіталу;

А – величина всіх активів-нетто.

Мінімальне значення показника – 15%

2. Коефіцієнт фінансового потенціалу (КФП):

$$K_{\text{фп}} = \frac{\text{ТР}}{\text{нетто-премія}},$$

(3.2)

де, ТР – величина технічних резервів-нетто перестраховування;

нетто-премія – зібрана нетт-премія без врахування частки перестраховальників.

Цей показник повинен бути не менше 50%

До I рівня належать страхові організації з найбільш оптимальною структурою капіталу та адекватно сформованими страховими резервами: рівень власного капіталу перевищує 25%, коефіцієнт фінансового потенціалу перевищує 100%.

II рівень фінансового стану характеризується трохи меншим рівнем власного капіталу – 20-25% та коефіцієнтом фінансового потенціалу в межах 80–100%.

Задовільному фінансовому стану відповідає частка власного капіталу в активах організації на рівні 20-25 %, а також співвідношення власних коштів та сум резервів до потенційних виплат на рівні 50-80 %.

IV рівень фінансового стану характеризується досягненням мінімально допустимого значення для рівня власного капіталу – 15% та критичним рівнем фінансового потенціалу – 50 %.

Фінансова неспроможність передбачає значення для даних коефіцієнтів нижче нормативних: по рівню власного капіталу – 15%, по коефіцієнту фінансового потенціалу – 50%.

Наступний критерій класифікації рівнів фінансового стану – рентабельність, яка визначається такими показниками, як рентабельність усіх активів та рентабельність інвестиційних активів.

Для I рівня фінансового стану рентабельність всіх активів більша за ставку рефінансування, а рентабельність інвестицій більша за 6%.

II рівень характеризується рентабельністю активів менше від ставки рефінансування, проте має позитивне значення. Показник ефективності вкладень також більший за норматив.

При задовільному фінансовому стані рентабельність активів перебуває у тих самих межах, проте рівень рентабельності вкладень менший за норму, але позитивний.

Для нестійкого становища страхової компанії характерне негативне значення обох коефіцієнтів, але це відхилення викликано одноразовим перевищенням витрат над доходами, як у результаті різкої збитковості страхових операцій, так і по окремих операціях інвестиційної діяльності, що не носить постійний характер.

Для рівня V негативні значення спостерігаються протягом досить довгого проміжку часу, і зниження показників відбувається наростаючими темпами.

Значимість критеріїв визначається експертним шляхом за допомогою вивчення думок керівників страхових організацій щодо запропонованих ознак фінансової стійкості. Визначимо ранги фінансової стійкості страховиків та їх межі (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Визначення рангів фінансового стану страхової організації

Рівні фінансової стійкості страхової організації

Критерій	Стан				
	I рівень	II рівень	III рівень	IV рівень	V рівень
Платоспроможність (40%)	Ранг 1	Ранг 1	Ранг 0,5	Ранг 0,25	Ранг 0
Ліквідність (24%)	Ранг 1	Ранг 0,75	Ранг 0,5	Ранг 0,25	Ранг 0
Фінансова стійкість (15%)	Ранг 1	Ранг 0,75	Ранг 0,5	Ранг 0,25	Ранг 0
Рентабельність (13%)	Ранг 1	Ранг 0,75	Ранг 0,5	Ранг 0,25	Ранг 0
Структура балансу (8%)	Ранг 1	Ранг 0,75	Ранг 0,5	Ранг 0,25	Ранг 0
Разом	10	8,5	5	2,5	0

Джерело: складено автором самостійно

Основні переваги запропонованої методики полягають у наступному:

- методика має кількісний характер, і всі критерії мають кількісний вираз;
- дозволяє віднести страхову організацію до певного рівня фінансового становища;
- враховує різноманітні аспекти діяльності;
- дозволяє прогнозувати зміни всіх факторів у часі.

Висновки до розділу 3

В даному розділі було досліджено досвід управління результатами страхових компаній за кордоном, та важливість впровадження зарубіжного досвіду в Україні на основі впровадження директив Solvency II. Ця система передбачає підхід на основі трьох компонентів, аналогічний вимогам Базельського комітету з банківського нагляду. НБУ вже заявив, що в Україні починається імплементація директиви ЄС Solvency II щодо платоспроможності страховиків.

Для підвищення прибутковості АТ СК «Інго» було запропоновано нові страхові продукти, а саме: «Страхування від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу» та «Індексне страхування врожайності окремих сільськогосподарських культур», і було розраховано прогнозні значення ефективності від їх впровадження.

Також було запропоновано алгоритм управління фінансовими результатами страховика та методику інтегрального бального ступеня фінансової стійкості для оцінки рівня стійкості фінансового стану страховика.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження продемонстровано актуальність заявленої теми, яка знайшла підтвердження як у теоретичних, так і в практичних роботах. Аналіз національних страхових ринків дозволяє вирішити основні завдання та розробити пропозиції щодо покращення управління фінансовими результатами страхової компанії.

Дослідження теоретичних та методичних аспектів управління фінансовим результатами страхової організації дозволили зробити наступні висновки.

1. Досліджено економічну сутність фінансового результату та фінансову структуру страхової організації. Фінансовий результат страхової організації – економічний результат фінансово-господарської діяльності страховика за звітний період у формі прибутку або збитку, що відображає успіх чи невдачу бізнесу, як у кількісному, так і у якісному вираженні. Фінансова структура страхової організації визначається способом, яким розподіляються та використовуються її фінансові ресурси для забезпечення діяльності та виконання зобов'язань перед страхувальникам;

2. Розглянуто особливості управління фінансовим результатом страхової організації. Ефективне управління фінансовим результатом страховика передбачає аналіз його фінансової діяльності, що дозволяє не тільки підбити підсумки його роботи за цей звітний період, але й визначити перспективи розвитку. Позитивний фінансовий результат сприяє підвищенню потенціалу страхової організації, її фінансовій стійкості, оскільки частина отриманого прибутку може бути спрямована на збільшення обсягу власного капіталу. Негативний фінансовий результат означає, як правило, зменшення величини власних коштів, за рахунок яких зазвичай покриваються збитки. Страхова організація не повинна прагнути до отримання надприбутку від страхових операцій, оскільки цим порушується принцип еквівалентності взаємовідносин страховика та страхувальника. Оцінку ефективності страхування не слід обмежувати, і не можна робити лише з погляду

прибутковості страхових операцій. Ефективність страхування полягає, перш за все, у ступені охоплення страхуванням осіб та об'єктів, у міру виключення матеріальних втрат у разі виникнення страхових випадків;

3. Обґрунтовано методичні підходи до аналізу фінансового результату страхової організації. Для ефективного управління грошовими потоками необхідно проводити аналіз та прогнозування фінансового результату підприємства. Аналіз відіграє ключову роль у тому, щоб оцінити фінансовий стан підприємства на певний момент часу, вивчити динаміку його змін, визначити характер цих змін, розкрити причини їх виникнення та виділити сукупність факторів і напрямків, які впливають на ключові показники його діяльності. Основним інструментом аналізу у такому разі служить система узагальнюючих та часткових показників, які в повній мірі характеризують фінансовий стан підприємства;

4. Здійснено оцінку структури страхового портфеля АТ СК «Інго». АТ «СК «ІНГО» – українська універсальна компанія, яка має ліцензії на здійснення страхової діяльності як по обов'язковим, так і по добровільним видам страхування. Страховий портфель компанії є досить збалансованим та сформований в основному за рахунок внесків по транспортному страхуванню (Автокаско, ОСЦПВ, Зелена карта) – близько 40% всіх премій; медичному страхуванню (30%) та страхуванню майна (9% надходжень).

Загалом за 2022 рік АТ СК «Інго» уклала 145783 договорів страхування і зібрала 1513075 тис. грн. страхових премій. Загальна сума страхових виплат склала 659279 тис. грн. З них 94% складають відшкодування по договорах страхування КАСКО і обов'язковому страхуванні цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів. Загальний фінансовий результат протягом періоду 2020-2022 рр. показує стабільну динаміку: зростання доходів від страхової діяльності, зростання сукупного прибутку;

5. Проведено аналіз фінансового стану страхової компанії. Проведений аналіз ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності страхової компанії за

2019-2022 рр. показав, що показники перевищують нормативні значення, і це вказує на високий рівень платоспроможності та надійності страховика. Проте у 2022 році деякі показники є нижчими, ніж у 2019 році. Головною причиною такого зменшення стала військова агресія та повномасштабне вторгнення росії в Україну, через що компанія втратила частину філій. Але, незважаючи на це, компанія є прибутковою та стабільною;

6. Оцінено доходи, витрати, прибуток та рентабельність АТ СК «Інго». Аналіз діяльності АТ СК «Інго» показав, що рентабельність активів за досліджуваний період збільшилася на 3,2%. Показник показує, що на гривню активів у 2022 р. було отримано 5,2 грн. прибутку, а це більше, аніж у 2019 р., де аналогічно отримано 2,0 грн. прибутку.

Рентабельність оборотних активів має тенденцію до зростання. Так, у 2022 р. на гривню оборотних активів АТ СК «Інго» отримало прибуток у розмірі 7,5 грн. щодо необоротних активів, то на кінець досліджуваного періоду АТ СК «Інго» отримало 16,9 грн. прибутку. Рентабельність основних засобів також зросла з 18,3% до 65,7%. Таке зростання вказує на ефективне використання ресурсів підприємства, що було спричинено зростанням чистого фінансового результату.

Рентабельність власного капіталу у 2022 р. склала 16,8%. Варто зазначити, що за середніми статистичними даними величина цього показника становить приблизно 10-12% (в США і Великобританії). Для інфляційних економік, таких як українська, показник повинен бути вищим. Ефективне значення даного коефіцієнта коливається від 0,12 до 0,2, понад 0,20 – відмінно. Відповідно у 2022 р. значення даного показника характеризуємо як відмінне, так як у 2019 р. та 2022 р. показник складав відповідно 6,2% та 16,5%. Тобто бачимо позитивну динаміку рентабельності власного капіталу АТ СК «Інго» за аналізований період.

Отже, усе вище представлене вказує на те, що фінансово-економічний стан підприємства стабільний;

7. Розглянуто зарубіжний досвід управління результатами страхової компанії та можливості його імплементації на вітчизняному страховому ринку. Проведений аналіз показав, що підвищення стійкості страхового ринку через впровадження міжнародних стандартів регулювання є умовою підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості сектора. Інтеграція України у світове страхове господарство вже нині потребує змін у структурі сектора, порядку його регулювання, характері взаємодії між суб'єктами. Введення директиви Solvency II може вирішити проблему платоспроможності страхових організацій в Україні.

Поточна система регулювання на українському страховому ринку в даний момент аналогічна законодавству Європи до введення стандарту Solvency II і наразі використовує спрощений регуляторний підхід. Цільова концепція регулювання страхового сектора, яку передбачається вибудовувати за прикладом європейської Solvency II, передбачає підхід на основі трьох компонентів, аналогічний вимогам Базельського комітету з банківського нагляду. НБУ вже висловив свій намір впровадження ризик-орієнтованого підходу до регулювання страхового сектора в такій послідовності: Перша компонента, Друга компонента, Третя компонента;

8. Розроблено комплекс заходів з покращення ефективності управління фінансовими результатами АТ СК «Інго». З метою підвищення фінансових результатів страхової компанії "Інго" пропонується реалізувати комплекс заходів, основою яких є впровадження нових перспективних страхових продуктів, а саме: «Страховання від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу» та «Індексне страхування врожайності окремих сільськогосподарських культур», де індексом врожайності виступає середній рівень урожаю, який було отримано у певному регіоні протягом тривалого часу (від 10 до 30 років).

Згідно з прогнозом ефективності від запровадження нового страхового продукту під назвою «Страховання від втрат у зв'язку з непередбаченим скасуванням весільного заходу», прибуток страховика зросте орієнтовно на суму

378 тис. грн. Що стосується іншого запропонованого продукту «Індексне страхування врожайності окремих сільськогосподарських культур», то прибуток зростатиме на суму 14,5 грн за кожен гектар землі, що буде застрахована, при цьому показник рентабельності під час запровадження цього страхового продукту прогнозується на рівні 15,3%, тобто обидва продукти доцільно додати до страхового портфеля.

9. Досліджено ефективність розвитку страховика в контексті запровадження методики оцінки стану управління фінансовими результатами діяльності. При узагальненні результатів аналітичних розрахунків іноді складно дати загальну оцінку фінансового рівня стійкості страхової організації. Це пов'язано із тим, що для її характеристики рекомендується використовувати безліч показників із різноспрямованою динамікою. Для подолання цих складнощів можна застосувати методику інтегрального бального ступеня фінансової стійкості, при якій виділяються кілька рівнів стійкості фінансового стану:

I рівень характеризується високою фінансовою стійкістю, що гарантує своєчасне та повне погашення всіх зобов'язань.

II рівень – фінансова стійкість страховиків загалом близька до оптимальної, але по окремих коефіцієнтах допущено певне відставання. Але ці компанії не сприймаються як ризиковані.

III рівень – задовільний фінансовий стан, що характеризується слабкістю фінансових показників. Загрози втрати коштів немає, але можливість виконання у термін всіх зобов'язань сумнівна.

IV рівень – нестійке фінансове становище з незадовільною структурою балансу та платоспроможністю на нижній межі допустимого значення. Таким страховикам необхідно терміново відновлювати рівень платоспроможності та проводити реструктуризацію балансу.

V рівень – кризовий стан. Компанії практично неплатоспроможні, основні показники знаходяться нижче за нормативний рівень.

Наведена методика має ряд переваг, зокрема, вона є кількісною, забезпечує оцінку фінансового становища страхової організації, враховує різні аспекти діяльності та дозволяє прогнозувати зміни усіх факторів з часом.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України. із змінами і доповненнями, внесеними Законами України. (редакція від 21.11.2021 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Базилевич В. Д. Страхова справа : підручник В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. — К. : Знання, 2011. — 203 с.
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
4. Бланк О.І. Управління фінансами підприємств: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 792 с.
5. Бовсуновська Г. С. Тенденції розвитку страхового ринку в контексті забезпечення економічної безпеки країни. *Економіка розвитку*. 2017. № 3. С.53-58.
6. Гевчук А. В., Юрчишена Л. В., Гевчук О. Ю. Інструменти вдосконалення управління фінансовою діяльністю: реалії та перспективи. *Науково-практичне фахове видання «Інфраструктура ринку»*. № 56. 2021. С. 25-32
7. Горлачук В.В., Яненко І.Г. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. 344 с.
8. Готра В. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Економіка і суспільство*. 2018. №8. С. 219 -223
9. Гринчишин Я. М., Прокопюк А. В. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України. *Молодий вчений*. 2017. № 3(43). С. 622-626.
10. Дорохова Н. Д. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2018. 521 с.
11. Дронова А.Ю. Рентабельність як складова оцінки ефективності діяльності торговельних підприємств на ринку нафтопродуктів України. *Економіка промисловості*. 2018. № 53. С. 140–146
12. Економіка підприємництва: підручник за ред. д.е.н., проф. Л. В. Фролової. Одеса: Бондаренко М.О. 2020. 708 с.

13. Загуцький У.Р., Цимбалюк В.М., Шевченко С.Г. Планування і діагностика діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2018. 320 с.
14. Закон України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 18, ст. 78).
15. Зянько В.В. Фінанси підприємств: навч. посіб. Частина 1. Вінниця, 2018. 126 с.
16. Жигалкевич Ж.М., Фісенко Е.С. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємством. *Економіка і суспільство*. 2020. № 4. С. 145-148
17. Кравчук Г. В., Бережна Т.Я. Дослідження проблем формування фінансових результатів страховиків: монографія. Чернігів: Чернігівська політехніка, 2016. С. 193-203
18. Крамаренко В.І., Холод Б.І. та ін. Управління ресурсами підприємства: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 288 с.
19. Лаврук Н.А., Русул Л.В. Дослідження фінансових результатів діяльності страхових організацій. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 5. С. 679-687
20. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
21. Малинич Г. Фінансова надійність страхової компанії як об'єкт статистичного дослідження. *Галицький економічний вісник*. 2018. №1(16). С. 128-131.
22. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73». URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/1.htm>
23. Незалежний журналістський бізнес-портал MIND URL: <https://mind.ua/>

24. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2-е вид., розшир. та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.
25. Нікітін Д.І. Сучасні підходи до диверсифікації доходів страхових компаній. Фінансове забезпечення економіки: зб. матеріалів доп.уч. VI наук.-практ. конф. Житомир: Поліський національний університет, 2022. С. 34-38
26. Нікітін Д.І. Теоретичні засади управління фінансовою діяльністю страховою компанією. *Студентські наукові читання: зб. матеріалів до. учасн. I-go туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.* Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 67-71.
27. Нікола С. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 206 с.
28. Олександрова А.О., Гуткевич С. О. Страхування: теорія і практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Видавництво Європейського університету, 2018. 234 с.
29. Олійник І.А. Платоспроможність страхової компанії: сутність та значення. Вісник ХНУ. Економічні науки. 2008. № 4, Т. 3. С. 18-21
30. Офіційний сайт АТ СК «Інго». URL: <https://ingo.ua>
31. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/>
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/15.htm>
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2001 р. № 344. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/16.htm>
34. Рейтингове агентство «IBI-Rating» URL:: <https://ibi.com.ua/UK>
35. Слободянюк О. В. Фінансовий інструментарій індексного та мультиризикового страхування сільськогосподарської діяльності. *Гроші, фінанси і кредит.* 2016. С.133-137

36. Сторчак А.О. Економічна сутність фінансових результатів діяльності підприємства в сучасних умовах. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17064/1786.pdf?sequence=3>
37. Фінанси підприємств: навчальний посібник Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
38. Фірман Н.Я., Вашків О.П. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Випуск 5 (22). С. 162-168
39. Хотомлянський О.Л., Знахуренко П.А. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2018. № 1. С. 111–117.
40. Шаповал Л.П., Іванова А.П. Особливості формування прибутку страхової компанії. *Економіка і суспільство*. 2016. С. 1110–1116.
41. Швиданенко Г. О. Дмитренко А.І., Олексюк О.І. Бізнес-діагностика підприємства: навч. Посібник. Київ. : КНЕУ, 2018. 344 с.
42. Шірінян Л.В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 9. С. 173–178.
43. Костишин Н.С. Економічна сутність прибутку – основного показника фінансових результатів діяльності підприємств цукрової галузі. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11402/1/Іноваційна%20економіка%20Костишин.pdf>
44. Accounting Ratios for Financial Statement Analysis in accordance to FSA. URL: <http://www.cpaclass.com/fsa>
45. Agrani Insurance Company. URL: <http://agraniins.com>
46. D'Arcy S. P., Gorvett R.W. Building a Public Access PC-Based DFA Model. *Casualty Actuarial Society Forum*. 1997. P. 40.
47. Directive 2009/138/EU of the European Parliament and of the Council of 25 Nov. 2009 on the taking-up and pursuit of the business of insurance and reinsurance

(SolvencyII). URL :<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32009L0138>

48. ICAP GROUP S.A. Financial Ratios Explanation. URL: https://www.icapb2b.gr/b2b_web/CMSCContent/FINANCIAL_RATIOS.pdf

49. Koz'menko O., Kuz'menko O. Modeling the stability dynamics of Ukrainian banking system. Banks and Bank Systems. 2019. Volume 8. Issue 2. P. 55

50. Methodology for Calculation of Financial Ratios. URL: http://download.bse-sofia.bg/pdf/methodology_en.pdf

51. Novozhilova N. Analysis of financial ratios of insurer for risk management. The 12th International Conference «RELIABILITY and STATISTICS in TRANSPORTATION and COMMUNICATION», 2012. 250-260 pp.

52. US Business Reporter. Reading and Analyzing Insurance Ratios. URL: http://www.usbrn.com/busedu_insure.htm

53. Solvency II – Further Issues for Discussion and Suggestions for Preparatory Work for CEIOPS' // MARKT/2502/04.

54. World Bank. A Primer on Non-life Insurance Ratios for Insurance Supervisors. URL: http://info.worldbank.org/etools/docs/library/158603/supervisors2004/pdf/nonlife_ratios.pdf

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО"	Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	16285602		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОТТГ	UA8000000001078669		
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників	2 496	за КВЕД	65.12		
Адреса, телефон	вулиця БУЛЬВАРНО-КУДРЯВСЬКА, буд. 33, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 01054		4902744		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	43 353	53 558
первісна вартість	1001	69 528	87 039
накопичена амортизація	1002	26 175	33 481
Незавершені капітальні інвестиції	1005	41 843	42 778
Основні засоби	1010	220 250	220 949
первісна вартість	1011	288 198	300 646
знос	1012	67 948	79 697
Інвестиційна нерухомість	1015	9 489	9 335
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	10 042	10 042
знос інвестиційної нерухомості	1017	553	707
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	157 667	157 427
інші фінансові інвестиції	1035	74 188	190 673
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	105 868	128 114
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	201 910	207 547
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	854 568	1 010 381
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6 969	1 031
виробничі запаси	1101	835	1 011
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	6 134	20
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	244 332	368 409
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	51	266
з бюджетом	1135	1	31
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	9 264	12 380
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	55 999	64 238
Поточні фінансові інвестиції	1160	622 039	712 800
Гроші та їх еквіваленти	1165	157 732	53 516
готівка	1166	173	83
рахунки в банках	1167	156 903	52 796
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	206 204	295 056
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	129 030	142 430
резервах незароблених премій	1183	77 174	152 626

Продовження дод. А

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 302 591	1 507 727
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 157 159	2 518 108

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	73 679	72 506
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	88 976	94 750
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	243 066	297 761
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	711 264	770 560
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 819	13 733
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 126 737	1 306 483
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	388 995	433 042
резерв незароблених премій	1533	737 742	873 441
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 140 556	1 320 216
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	189	-
розрахунками з бюджетом	1620	14 400	22 234
у тому числі з податку на прибуток	1621	11 812	20 715
розрахунками зі страхування	1625	1 138	1 701
розрахунками з оплати праці	1630	5 498	6 591
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	24 061	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	232 856	365 851
Поточні забезпечення	1660	19 888	22 234
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 309	8 721
Усього за розділом III	1695	305 339	427 332
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 157 159	2 518 108

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Гордієнко Ігор
МиколайовичЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Гордієнко Ігор Миколайович

Чекурда Ірина Володимирівна

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначення в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО" за ЄДРПОУ (найменування)	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2022	01	01
			16285602		
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)					
за		Рік 2021	р.		
		Форма № 2 Код за ДКУД		1801003	

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 471 485	1 213 311
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	2 000 174	1 645 452
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	468 442	308 865
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	135 699	123 830
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	75 452	554
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(203 525)	(191 200)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	835 858	650 790
Валовий:			
прибуток	2090	432 102	371 321
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(30 647)	(23 146)
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	(44 047)	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	13 400	-
Інші операційні доходи	2120	78 987	47 159
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(107 107)	(89 073)
Витрати на збут	2150	(272 486)	(235 131)
Інші операційні витрати	2180	(8 357)	(12 723)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	92 492	58 407
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	3 700	5 426
Інші фінансові доходи	2220	95 175	124 020
Інші доходи	2240	1 190	2 080
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(18 608)	(10 787)
Витрати від участі в капіталі	2255	(3 940)	(12 365)
Інші витрати	2270	(2 295)	(2 896)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. Б

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	167 714	163 885
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(79 854)	(71 894)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	87 860	91 991
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(1 388)	(1 377)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(1 388)	(1 377)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(215)	(248)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1 173)	(1 129)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	86 687	90 862

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 173	5 006
Витрати на оплату праці	2505	131 557	112 002
Відрахування на соціальні заходи	2510	28 102	23 720
Амортизація	2515	20 140	18 577
Інші операційні витрати	2520	422 943	371 718
Разом	2550	607 915	531 023

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Гордісцяко Ігор
Миколайович

ЕП Чехурда Ірина
Володимирівна

Гордісцяко Ігор Миколайович

Чехурда Ірина Володимирівна

Додаток В

Підприємство	<u>АТ СК ІНГО</u>	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	<u>Україна, м. Київ</u>	за ЄДРПОУ	2022 12 31
Організаційно-правова форма	<u>акціонерне товариство</u>	за КОАТУУ	16285602
Вид економічної діяльності	<u>інші види страхування</u>	за КОПФГ	8039100000
Середня кількість працівників	<u>541</u>	за КВЕД	96220
Адреса, телефон	<u>м.Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 33</u>		65.12

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Y

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 01 січня 2023 р

		Форма N 1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	53 558	71 576	
первісна вартість	1001	87 039	114 315	
накопичена амортизація	1002	33 481	42 739	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	42 778	35 013	
Основні засоби	1010	220 949	241 954	
первісна вартість	1011	300 646	338 004	
знос	1012	79 697	96 050	
Інвестиційна нерухомість	1015	9 335	9 287	
первісна вартість	1016	10 042	10 159	
знос	1017	707	872	
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	157 427	176 091	
інші фінансові інвестиції	1035	190 673	41 391	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізичні витрати	1060	128 114	129 450	
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065	207 547	234 042	
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	1 010 381	938 804	
II. Оборотні активи				

Продовження дод. В

Запаси	1100	1 031	838
Виробничі запаси	1101	1 011	838
Незавернене виробництво	1102		0
Готова продукція	1103		
Товари	1104	20	0
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	368 409	351 622
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	266	304
з бюджетом	1135	31	14
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів	1140	12 380	15 413
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	64 238	52 652
Поточні фінансові інвестиції	1160	712 800	1 219 668
Гроші та їх еквіваленти	1165	53 516	189 995
Готівка	1166	83	185
Рахунки в банках	1167	52 796	189 239
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах у т.ч. в резервах довгострокових зобов'язань	1180	295 056	286 983
резерв збитків або резерв налжних виплат	1182	142 430	201 311
резерв незароблених премій	1183	152 626	85 672
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1 507 727	2 117 489
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2 518 108	3 056 293

Пасив	Код рядка	На кінець звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	4	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєст. капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	72 506	99 723
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	94 750	102 785
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	297 761	450 168
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	770 560	958 219
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 733	16 057

Продовження дод. В

Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525		
Страхові резерви	1530	1 306 483	1 517 188
у т.ч. в резервах довгострокових зобов'язань	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	433 042	687 712
резерв незароблених премій	1533	873 441	829 476
інших страхових резервах	1534	0	0
Усього за розділом II	1595	1 320 216	1 533 245
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	0	0
розрахунками з бюджетом	1620	22 234	24 772
у тому числі з податку на прибуток	1621	20 715	23 318
розрахунками зі страхування	1625	1 701	1 735
розрахунками з оплати праці	1630	6 591	7 053
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з частниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	365 851	481 465
Поточні забезпечення	1660	22 234	49 678
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		0
Інші поточні зобов'язання	1690	8 721	126
Усього за розділом III	1695	427 332	564 829
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700			
Баланс	1900	2 518 108	3 056 293

Підприємство АТ СК ІНГОДата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	12	31
16285602		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 20 22 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 513 075	1 471 485
Премії підписані, валова сума	2011	1 779 726	2 000 174
Премії, передані у перестраховування	2012	243 662	468 442
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	43 965	135 699
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	66 954	75 452
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-219 878	-203 525
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-659 279	-835 858
Валовий:			
прибуток	2090	633 918	432 102
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-195 789	-30 647
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-254 670	-44 047
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-58 881	13 400
Інші операційні доходи	2120	45 778	78 987
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-102 016	-107 107
Витрати на збут	2150	-291 358	-272 486
Інші операційні витрати	2180	-18 683	-8 357
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	71 850	92 492
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	33 025	3 700
Інші фінансові доходи	2220	203 786	95 175
Інші доходи	2240	1 292	1 190
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	-48 758	-18 608
Втрати від участі в капіталі	2255	-14 361	-3 940
Інші витрати	2270	-1 661	-2 295
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	245 173	167 714
збиток	2295		

Продовження дод. Г

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-86 117	-79 854
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	159 056	87 860

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	35 963	-1 388
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445	-1 386	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	34 577	-1 388
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	5 974	-215
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	28 603	-1 173
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	187 659	86 687

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 544	5 173
Витрати на оплату праці	2505	132 356	131 557
Відрахування на соціальні заходи	2510	27 859	28 102
Амортизація	2515	25 611	20 140
Інші операційні витрати	2520	478 890	422 943
Разом	2550	668 263	607 915

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Гордієнко І.М.

Чекурда І.В.